

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Ryktér petit sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KLADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, március 10.

Mai számunk főbb közleményei:

- Minisztertanács.
- A megkárosított város.
- Négymillió sikkasztás Párisban
- Készülődnek a szocialisták.
- Választási mozgalom.
- Tűz, tűz, tűz!
- Muszárfőhadnagyból kabátoltvaj.
- A kártyaőrület áldozatai.
- A vasárnapi nagygyűlés.
- Lueger utolsó órái.
- Shaw Bernard a szabadszerzemért.

A tisztviselők szabadsága

Arad, március 9.

A választás rémei közül, amelyeket a talra szoktak festeni, leghamarabb a hivatalnok jelent meg, akit presszionálni akarnak. Ahogy a panaszkok lefestették, a szegény hivatalnok ma is olyannak látszik, aminőnek tiz, husz, sőt harminc esztendő előtt. Szegény államcselédnek, aki a főnöke szemöldökének egyetlen ráncbahuzódására megy, rohan az urna elé, s félőrülten adja le szavazatát a kormánypárt jelöltjére. Vonagló áldozatnak szinezik, akinek bensőjében ég az ellenzéki meggyőződés, de kénytelen azt visszafojtani és elvei kegyetlen föláladozásával szavazni — parancsszóra. Akit lépésről-lépésre követ a sötét gond, a veszedelem: ha nem úgy szavaz, amint felülről meghagyták neki, eltépi a karrierjét, bevágja az előhaladás utját, sőt bizony várhatja az áthelyezését egy olyan városba vagy faluba, amelyet a tisztviselők ördögsgigetének neveztek el.

A festés nagyon kopott, s a leírás avult, idejét multa. egészen más ma már a tisztviselő. Nagy részüket a szolgálati pragmatika védi minden üldöztetés ellen, a mely a szabad politikai megnyilatkozásért érhetné őket. A kinek nincs is meg ez a pajzsa, az is oltalmat találhat a nyilvánosság ellenőrző erejében, abban a felfogásban, a mely elítélné azt, ha a szolgálati fegyelmet a tisztviselők politikai irányítására akarnák felhasználni. S jogtalanságot talán még el lehetne követni olyas valakivel, a kinek a panaszra, tiltakozásra nincsen alkalmja és módja. A tisztviselő, az értelmes osztály tagja, a legkönynyebben jut a nyilvánosság szócsövéhez s kérhet elégtételt megbántott függetlenségeért, önértékeért.

Ok nélkül való gyöngédség lenne a tisztviselők féltése, még akkor is, ha a legutóbbi választások nem szolgáltatták volna annak példáját, hogy a tisztviselő akármilyen irányban szavazhat, anélkül, hogy ezzel az érdekeiben kár esnék. Senkinek nem vették föl a minősítési lapjára, hogy mikor kire szavazott s alig hisszük, hogy hivatalfőnök ilyesmit az alája rendeltől számon kért volna.

Az aradi nemzeti munkapárt szervezőinek se juthat eszébe az ilyen szándék. A tisztviselőkhöz, csak mint választópolgárokhoz fordult, egészen abban a formában, mint a többi polgárokhoz. Aki ezt is jogtalannak tartaná, annyit mondana vele, hogy a tisztviselőket minden politikai jogból

ki kell rekeszteni; azokat el kell zárni légmentesen a választási mozgalmaktól s csak akkor lehet kibocsátani, ha a szavazáson túl leszünk. S igazán vitázni lehetne azon, hogy mi jelenti-e a tisztviselők nagyobb lebecsülését: az, ha valaki őket presszionálni akarná (ami nem történt meg) vagy az, ha valaki őket presszionálhatónak tartja. Erre már van példa...

A mai tisztviselő, aki az öntudatos szervezkedés és a határozott állásfoglalással annyi értékes jogot és előnyt szerzett magának, tudja már a maga értékét, helyzetét és nem tart a megfélemlítés szándékától. Törvénynyé vált az elv, hogy fizetéseért csak a munkáját adja oda, de nem a lelkét is s ez a törvény tiszta látást, szabad ítéletet nyújt neki a politikai mezőn. Elfogódottság nélkül, függetlenül foglalhat állást afölött, hogy milyen utat tart legjobbnak a nemzet jövő sorsának kiépítésére.

Annyira tisztán, zavartalanul lát és ítél a politikában, hogy már az a szofizma se téveszti meg, hogy szabad meggyőződését csak úgy érvényesítheti, ha nem a kormány jelöltjére szavaz. Mert azok, akik oly szeretettel óvják a tisztviselőket a felülről jövő hatalom ellen, készek a legdurvábban meggyanusítani őket, mihelyt véletlenül a kormányhoz közel álló jelölteszavaznak, vagy ahhoz közelnek. Ez nem kisebb igaztalanság és nem kevesebb erőszak, mint aminő az lenne, ha a tisztviselőket presz-

Páfrány és Laki.

Írta: Szomaházy István.

A kritika — igazuk van a haragvó művészeknek — nem tartozik az igazságos mesterségek közé. Egy májbajos uri ember félkilenc táján ásitva helyet foglal a szőlőjében s miután a többi közönség már vagy másfél felvonást végigélvezett a daraból, bosszusan, a kötelességtől iszonyodva hallgatja a színészek beszédét. Gondol-e arra, hogy a művész is husból és vérből való lény, akit napközben emberi gondok izgathattak, aki a polgári életben súlyos anyagi zavarokkal küzd, akit a felesége esetleg megcsalt, akit a szeretője eszbenhagyott? Ó a művészen nem látja az embert s azt kíváná, hogy e szegény halandó minden alkotásában a tökéletesség magaslatára jutna. Mi bajt okoz neki, ha a színház és a jó vacsora után, Henry Clayját vagy drága Upmannját szívja, szidalmakkal illeti az előkelő francia márkít, aki napközben talán kénytelen volt adós maradni a kapuciner árával? Ó a történelem számára itélés nem veszi számításba a közös gyöngeségeket, melyek olykor olykor miadnyajunkon urrá lehetnek. Ne beszéljetekek nekem a kritika jogairól, mert a kritika többnyire az emberi kegyetlenség műve. Hallgassátok meg Páfrány és Laki történetét, Páfrányét és Lakiét, akik egy napon oly szomorú körülmények

között vesztették el az önuralmukat és a józan eszüket...

Páfrány és Laki színészek voltak a felső-bakonyvidéki színtársulatnál. Bizonyára az isteni szikra avatta föl őket elismert művészekké, de tehetségük nem gátolta meg őket abban, hogy néha napján tejbeturót egyenek ebédre s egy cigaretta füstjébe fujják az napi vacsorájuk reményét. Páfrány az ugynevezett nobiles apákat játszotta, míg Laki a humor mezején aratott hét vármegyében elismerést. Mindketten nyugodtan és boldogan éltek, mert a sors nem feledkezett meg róluk teljesen; Páfráynak pompás havelockja volt, mely nem kis feltűnést keltett a vidéki város utcáin, Laki pedig egy pár gyönyörű lovageszimat mondhatott büszkén a magáénak. Természetes, hogy Páfrány néha júliusban is viselte a havelockját, míg Laki némely napokon csillogó lovageszimatában billárdozott hitelbe az „Arany sarkcsillag”-nál.

A két művész talán holta napjáig is megőrizte volna lelkének harmóniáját, ha a direktornak egy napon az a merész ötlete nem támad, hogy Páfrányt, a pisze szökét, kardalcsnak szerződtesse a társulatához.

Páfrány Ferike kitűnő sikerrel végezte a Bárány N. Guidó magán-színésziskoláját. Bárány N. Guidó rossz művész volt, de volt egy érdekes specialitása: a fizető

növendékek mind kitüntetéssel végezték nála a hathónapos tanfolyamot. Ferike, aki a záróvizsgálaton egyformán játszotta Gauthier Margitot és Üdvöskét, az igazgató véleménye szerint teljesen hivatva volt arra, hogy a gögös Dusét piederstáljáról letaszítsa...

Ferike nemcsak jó színész volt, de kitűnően értett a nemzetgazdasághoz is: a tízenöt forintból, amit növendékkorában a statisztálással keresett, célszerű beosztással ezer forintos lakást tudott tartani s toilette-számlára is került belőle majdnem ugyanennyi. Mikor azonban a vizsgálaton szavahihető férfiak közöttük egy ifjú újságíró is, aki állandóan gamáslit viselt s a nevesebb írókat, ha szó esett felőlük, többnyire agg hülyéknek nevezte — kijelentették, hogy az igazi tehetség csak a vidéken fejlődhetik, Ferike fölmondta az ezerforintos lakást és ruhákosáiraival, aróképsivel és kalapskatulyáival egyetemben utrakelt a felső-bakonyvidéki színtársulathoz, mely testületileg ott várakozott rá a vicinális állomáson.

Az öreg Repkényfalvi, az igazgató, aki szemérmetlenül azt szokta mondani, hogy valaha Petőfivel együtt játszott a színpadon, még aznap este kölcsönkért tőle husz forintot, s a direktor példáját csakhamar a társulat többi férfitagja is követte. Ferike, aki jószívű leány volt, számítás nélkül szétosztogatótt kollégák között egy csomó bankót, amíg egy napon hírtel

szionálnak. A tisztviselőnek épp úgy lehet meggyőződése mint másnak, hogy az obstrukciók és közjogi visszoparipák után az alkotó munkának és a rend korszakának kell következni, amely a tisztviselő érdekeinek is jobban kedvezhet, mint az örökös parlamenti bizonytalanság. S ha ez a meggyőződése: ennek követésében nem akaszhata meg az a körülmény, hogy ő államtisztviselő és hogy a neki tetsző programot véletlenül a kormány pártja vállalta. Senki se kényszerítheti, hogy ilyen meggyőződést kövessen; de ha ez a hite, annak vallásától elriasztani épp oly bűn lenne, mint az, ha az ellenkezőnek érdekében pressziót használnának.

A választójogi nagy-gyűlés. Budapestről írják: A választójog nemzeti reformja dolgában tegnap délután Károlyi Mihály gróf lakásán szűkebbkörű értekezlet volt, melyben résztvettek Dessewffy Aurél gróf, Tisza István gróf, Baross János, Szilassy Zoltán, Förster Aurél, Kauzer Gyula, az építőiparosok országos szövetségének elnöke és Farkas Elek, ugyanennek a szövetségnek igazgatója. Véglegesen megállapították a határozati javaslat megokolását. Ennek szövegét legközelebb brosurában is kiadják. Megállapították a március tizenkilencediki gyűlés programját is. Dessewffy Aurél gróf nyitja meg a gyűlést. Elnöki beszéde után Baross János előadó megokolja határozati javaslatát, melyhez előbb Tisza István gróf szól és hosszabb beszédben világítja meg a választójog kiterjesztéséről való fölfogását. Az erdélyiek részéről Bethlen István gróf beszél, aztán Farkas Elek, Pósa Endre veszprémi kereskedő, egy alföldi magyar és egy délvidéki németajku kisgazda szólalnak föl. A bizottság eddig tizenkétezer meghívót küldött szét és még háromezer meghívót megy el. Az egész országban igen nagy az érdeklődés a gyűlés iránt, a melyre az ország minden vidékéről tömérdek ember érkezik Budapestre. A bizottság különben részletesen is foglalkozott a választójog kiterjesztésének módjaival és összehasonlítást tett a francia és angol választójog adataival.

len rá nem jött, hogy a fehéreneműje közé rejtett pénz, amit Budapestről magával hozott, az utolsó forintig elfogyott.

Ferike nem sokkal többet konyított a pénz értékéhez, mint azok a fiatal hölgyek, akiknek bölcsőjét egy egy királyi kastélyban ringatták. Miután a fehéreneműt még egyszer átvizsgálta, levélpapírost és tollat vett elő s a következő levelet intézte a Petőfi egykori pályatársához: „Édes öregem, küldj négy- vagy öt száz forintot, mert pillanatnyilag kifogytam az apró pénzből. Ha te megszorulsz, majd én is küldök neked.

Csókolja a szivedet Fanfanod.”

E levélre a kócos szobaleány a következő választ hozta:

„Édes gyermekem, szívesen küldenék öt száz forintot, de három okból nem küldök. És pedig harmadszor azért nem, mert véletlenül nincs több pénzem ötven krajcárnál. Ezt azonban bizonyos kéjjel megfelezném veled.

A kényeztetett hercegnő e napon tudta meg először, hogy mi a nyomor. Este ugyanis százötven forintos toaletben a három forintos keztyűben ment el vacsorálni kollégáival a „Rémadaghoz” címzett vendéglőbe, ahol harminec krajcárnál drágább fogás egyáltalában nem szerepelt az étlapon.

Ferike nem volt valami szerencsés nő s így a fucska változás nem felejtotta meg a jókedvétől. Két hét múlva már sárgba küldte a téli bundáját s megszokott budapesti jargonjában ezt írta az édesanyjának:

Minisztertanács.

A Ház összehívása: március 21-én.

Távirati tudósítás.

Arad, március 9.

A kormány valamennyi tagjának részvételével ma délelőtt minisztertanács volt, mely a folyó ügyek elintézésén kívül a politika aktuális kérdéseivel is foglalkozott. A minisztertanács legfontosabb határozata az, hogy a miniszterelnök a királynak a legközelebbi audiencián javasolja: a Házat e hó 21-re hívassa össze. Ha a király elfogadja Khuen-Héderváry gróf előterjesztését, akkor a képviselőházat március 21-ére össze fogják hívni.

A még üresedésben lévő főispáni állások betöltésének ügyében is döntött a minisztertanács.

A politika mai eseményeiről a következőket jelenti tudósítónk:

A mai minisztertanács.

— A Ház összehívása március 21-én. —

Mint a „Budapesti Tudósító” jelenti, a miniszterelnökség palotájában ma délelőtt tíz órakor Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök elnöklésével minisztertanács kezdődött. A jegyzőkönyvet Jeszenszky Sándor miniszterelnökségi államtitkár írta. Zichy János gr. vallás-és közoktatásügyi miniszter csak tizenegy óra után, miniszteriuma ünnepélyes átvételének végeztével érkezett a minisztertanácsra.

Minisztertanács után egy újságíró megkérdezte Zichy János grófot, döntöttek-e az államtitkári állások betöltése ügyében.

— Nem, — mondotta Zichy. — Sok folyó ügy volt, ezeket intéztük el.

A kultuszminiszter után Serényi gróf jött ki a minisztertanácsról.

— Igaz, hogy a Házat március 21-re hívják össze, — kérdezte tőle egy újságíró.

— Ezt még a király se tudja, hogy tudhassuk minminiszterek.

Félhivatalosan ezzel szemben azt jelentik, hogy Khuen gróf március 21-re összehívhatja a

— Nekem most igen rosszul megy, majdnem minden este éhesen fekszem le. Küldhetnél három pár keztyűt, mert amit magammal hoztam, már mind piszkos és elrongyolt...

A közös csatangolások napjaiban barátkozott össze Ferike a társulat két oszlopával: Páfránnyal és Lakival. Páfrány néha vele fizettette ki a szódavizes spriccerét, Laki pedig — ha éppen volt nála — jószívuően kölcsönadott neki husz krajcárt. De a pénzt pontosan visszakérte, ha másnap maga is megszorult...

Ferike néha, vacsora után, a kapuban hirtelen meggondolta magát.

— Tudjátok mit? Gyertek föl hozzám egy csésze teára... Még nem vagyok álmos, elbeszélgethetünk egy órácskát...

Páfrány ilyenkor teáért szaladt. Laki mindaddig suttogott a főpincérrel, amíg végre egy tele zseb kockacukorral tért vissza, Ferike pedig feltúrta az ujját és buzgón foglalatzkodott a szeszforraló körül. Mikor kiderült, hogy a rumról megfeledkeztek, Páfrány gondolkodás nélkül egy kávéskanálnyi etkolont öntött a párelgő italba...

Igy teltek a téli napok, vig és kellemes nyomorúság között; a három jó pajtás reggeltől estig együtt kószált az utcákon és a koremban, amikor egy este, előadás alatt, Páfrány megszólította a színpadon a leányt. Ezt mondta neki:

— Az éjjel, mikor téled elváltam, sokáig nem tudtam behunyni a szememet. Mindenféle bolondság járt a fejemben, de hajnal felé jött

Házat és már holnap Bécsbe utazik, hogy errovonatkozólag jelentést tegyen a felségnek.

Egyik estilap ezeket írja a mai minisztertanácsról:

A budai miniszterelnökségi palotában ma délelőtt tíz órakor Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök elnöklése alatt minisztertanácsra gyűltek össze a kormány tagjai. Résztvett már ezen Zichy János gróf kultuszminiszter is, aki előzőleg átvette miniszteriuma vezetését. A minisztertanács első sorban az adminisztratív természetű folyó ügyeket intézte el, azután rátért a politikai helyzet tárgyalására. Jeszenszky Sándor miniszterelnökségi államtitkár, aki a jegyzőkönyvet is vezette részletes jelentést tett az új kormány párt országos szervezkedéséről, a főispánok eddigi jelentéseiről s ennek alapján tanácskozás tárgyává tették az országgyűlés feloszlításának idejét. Khuen gróf arra való tekintettel, hogy az országos szervezkedésre és az eredményes agitációra még több hónapra volna szükség, a választásokat csak őszre, szeptember hónapra akarja kiírni, mely esetben az országgyűlést augusztus első felében oszlatná föl. A feloszlítás elhalasztásához azonban szükséges, hogy a jelenlegi országgyűlés tíz hónapos indemnitást adjon a kormánynak. Ezért Khuen ismét érintkezésbe lép a pártok vezetőivel. Ha azonban — ami valószínű — az indemnitást nem kapja meg, újabb királyi kézirattal március huszonegyedikére összehívja az országgyűlést, csak azért, hogy azonnal feloszlassa. A feloszlítás csak királyi kézirattal fog megtörténni, trónbeszéd nem lesz s a király nem is jön Budapestre. Khuen gróf puhatolódzásait egy hét alatt akarja befejezni, hogy a jövő héten Bécsbe utazhassék és a királynak jelentést tegyen.

Budapesti tudósítónk jelenti: Félhivatalos jelentés szerint a mai minisztertanács elhatározta, hogy a képviselőházat március hó 21-ére egybehívják. A Bud. Tud. jelentése szerint a mai minisztertanács a még üresedésben lévő főispáni állásokra nézve is megállapították az előterjesztéseket.

egy okos gondolatom is... Ha tehát nincs kifogásod ellene, hát azt ajánlanám, hogy költözködjünk össze...

A lány hangosan elnevette magát.

— Mit nevezsz? — kérdezte Páfrány.

— Azt, hogy tegnap este Laki is ugyanazt az ajánlatot tette. Huszonnégy órai megfontolási időt kértem tőle, de most, hogy téged is meghallgattalak, látom, hogy negyvennyolc óra múlva se tudok határozni a dologban.

— Miért nem tudsz határozni?

— Azért, mert mindakettőtök egyformán szeretem. Szavamra mondom, hogy egyikőtöknek se tudnék kosarat adni... De most várj, mert jelenésem van odabenn... Majd vacsora közben aztán megbeszéljük, hogy mit csináljunk?...

Mikor a három jó cimpora a „Rémadag”-hoz címzett vendéglőben cigarettára gyújtott (vérbeli azinészek voltak, tehát drámát szívtak), Ferike fölemelte a mutatóját, fölhuza kissé a pisze orrát, s így szólott a kíváncsian várakozó művészekhez:

— Mint Pougény márkiné a Milliós örökségben mondja, van egy kitűnő ötletem. Magamtól ugye tudnék határozni, hát döntse el a sora, hogy mitavók legyünk? Ugyebár holnap „A park titka” című vigjáték megy?

— Ugy van, én játszom benne az öreg Take lordot, — mondta Páfrány.

— En pedig Roulant urat, a francia bárót — folytatta Laki.

Zichy János hivatalában.

Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter ma délelőtt féltizenegy órakor vette át miniszteriuma vezetését. Az új miniszter üdvözlésére a nagyteremben egybegyűlt a miniszterium egész tisztviselői kara, melynek élén Molnár Viktor államtitkár köszöntötte a minisztert.

Az államtitkár éljenzéssel kísért beszédére Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter így válaszolt:

— Méltóságos államtitkár ur, mélyen tisztelt uraim! Mindenekelőtt is nagy örömmel adok kifejezést afelett, hogy a mai napon, midőn hivatalomat elfoglalom, a tisztviselői karal személyesen találkozhatom és megismerkedhetem mindenkivel. Én a magam részéről a legnagyobb bizalmat előlegezem az uraknak és kérem, méltóztassanak velem szemben is a legnagyobb bizalommal lenni, viszont a legnagyobb bizalommal kölcsönösen egymás iránt, mert ez fogja aztán megteremteni azt az alapot, melyen állva sikeresen és eredményesen fogunk dolgozni és működni. És hogy ez kialakulhasson, határozottan kijelentem azt, hogy igenis szigorú leszek a kötelesség-telejesítésnek az ellenőrzésében, de viszont szeretetteljesen méltányos minden vonatkozásban.

Erős meggyőződés az, hogy egy nemzetnek az értéke az ő kulturájának mélységétől és nagyságától függ, egy nemzet anyagi erejének fejlődése, egy nemzet anyagi önállósága és hatalma az ő kulturájának intenzivitasától függ. Azért, mert a kulturának hódító tulajdonságai vannak. És éppen, mert meg vagyok győződve arról, érzem a felelősség nagyságát, amely az én lelkemre száll ebben a pillanatban. *Erzem és tudom, hogy sokat várnak tőlem és hogy erőim gyöngék.* Amde, tisztelt uraim, bele akarom vinni ebbe a miniszteriumba és a miniszterium munkakörébe az én egész ambícióm, egész tetterőmet, minden energiámat, minden lelkesedésemet és akarok dolgozni sokat, állandóan, szünet nélkül, építeni a magyar kulturának templomát, ha lehetne, föl egészen a csillagokig. (Lelkes éljenzés.) Arra kérem önöket, tisztelt uraim, hazaszeretetének egész melegségével, hogy támogassanak engem önzetlenül, szeretettel, bizalommal és legyenek meggyőződve arról, én leszek ennek a miniszteriumnak egyik legszorgalmasabb munkása.

A miniszternek ezután Molnár Viktor államtitkár bemutatta az egyes osztályok vezetőit, akikkel a miniszter egy ideig elbeszélgetett.

— Nagyon helyes. A harmadik felvonás elején, a darab szerint, néhány partie pique-t kell játszani a grófi kastély terraszán. Ez a partie pique fog dönteni a hármunk sorsa fölött. Kártyázatok komolyan s aki az első partiet megnyeri, azzal fogok együtt lakni holnap-utántól kezdve. Így aztán egyedül a sors lesz felelős azért, ami hármunkkal történni fog...

A leány kacérul mosolyogva nézett a két izgatottan figyelő férfira, akik némi gondolkodás után beleegyezőleg bólongattak.

— Helyes — mondta Páfrány.

— All az alku — folytatta Laki.

Később mind a ketten hazakisérték az álmosodó Ferikét, aztán reggelig együtt biliárdoztak a kávéházban...

Másnap este, miközben a fiatal vicomte a színpadon szerelemet vallott az öreg gróf legifjabb leányának, a szín háttérében a következő jelenet folyt le:

Take lord és Roulant báró pique-t játszottak a terrazon, a fák alatt. Néhány pillanatig szótlánul csapkodták a kártyákat, de egyszerre izgatott beszélgetés zaja akasztotta meg a fiatalok dialógját.

— Pardon, most már nem mondhatod be a kvart majort, — szólt Take lord izgatottan.

— Miért ne mondhatnám be?

— Mert már bementad a hat lapot és a tizenegyet alsót. A kvart majortal elkéstél, akárhogy meregeted is a szemedet...

Roulant báró dühösen vont egyet a vállán.

Ki lesz a képviselőház elnöke?

Egyes lapokban az utóbbi napokban ismételt különböző kombinációk merültek föl, a melyek az újonnan megválasztandó képviselőház elnöki állásának betöltésére vonatkoznak. Így azt irták, hogy erre az állásra Perczel Dezsőt szemelték és ma több lap leközi azt a hírt, hogy Tisza István lesz a képviselőház új elnöke. Ezzel szemben a „Budapesti Tudósító”-val illetékes helyen közlik, hogy ezek a találgatások minden alap híján vannak, mert a kormány ezzel a kérdéssel, amely ezidőszerint egyáltalán nem aktuális, eddig még nem foglalkozott. Azok a hírek tehát, amelyek a képviselőház leendő elnökéről szólnak, tisztára találgatások.

A nemzeti társaskör átalakulása.

Budapesti tudósítók jelenti: A nemzeti társaskörben ma este igen sokan jártak fenn. A kiküldött albizottság jelentést tett arról, hogy elkészítette az alapszabály módosítás tervezetét, mely szerint a nemzeti társaskör politikai klubba alakul át. A tervezetet a jövő hét folyamán jóváhagyás végett a választmány elé terjesztik és ha ez helyben hagyja, haladéktalanul intézkednek rendkívüli közgyűlés egybehívása iránt.

Az új főispánok.

Makóról táviratozzák: Jakabffy István, Csanádmegye új főispánja ma Makóra érkezett és az alispánnal tanácskozott az installáció ügyében.

Marosvásárhelyről táviratozzák: Marostordamegye közigazgatási bizottsága ma tartott ülésén foglalkozott Erődy Sándor volt főjegyző és Nagy József volt alispán ismeretes fegyelmi ügyével. A bizottság ugyanis a hivatali engedtlenség vádjára alól felmentette a két tisztviselőt, de a közigazgatási bizottság ma a fegyelmi eljárás újrafelvételét rendelte el. Itteni jól értesült körökben befejezett ténynek tartják, hogy Erődy Sándor lesz a törvényhatóság új főispánja.

Miskolcra táviratozzák: Ma iktatták be főispáni székébe Borsodvármegye és Miskolc város új főispánját, Vay Elemér bárót. A beiktatás nagy ünnepségek között ment végbe. A főispán a közgyűlés után nem fogadott küldöttségeket.

Szabadkáról jelentik: Ma iktatták be Szabadkán nagy ünnepségek között Purgly Károlyt, Szabadka új főispánját. Az új főispánt

— Most nem vagy a markotányos pincében — mondta.

— Talán te szoktál a markotányos pincében játszani, — válaszolta Take lord.

— Szentelen ripacs — kiáltotta Roulant báró.

— Inkább fizetnéd meg a két forintot, a mivel három év óta tartozol — harsogta magánkülönül Take lord.

A közönség kíváncsian nézett a színpadra, a vicomte pedig, a leghevesebb szerelmi jelenet közben, megdöbbenve abbahagyta a vallomását. A vitának nem lett folytatása, mert az ügyelő, egy hosszú bottal, a színpad mögül fejbeesapta a lordot és a bárót s a váratlan külső beavatkozásra mind a két művész magához tért. A nézők azt hitték, hogy a két színész csak a szerepet játszotta s mikor a felvonás véget ért, őket is kitapsolta. Páfrány és Laki némileg sápadtan köszöntö meg a jóakaró ovációt...

A „Felsőbakonyvidék” című lap azonban másnap reggel hosszú cikket irt az előadásról s fejtegetései közben a kártyázó urakat is szóba hozta. „Páfrány ur — irta az újság — nem adta kellő méltósággal az előkelő lordot s a Laki ur bárója is nélkülözte a finomabb nőánszokat. Az ilyesmi jó lehet a fővárosban, de a Felsőbakonyvidék egészséges nézőközönsége mást kíván.”

Igy ítél az igazságtalan kritika, mely elfeledi, hogy a művész is csak husból és vérből való ember, aki már a maga polgári énjét a színpadra is magával viszi.

politikai pártállásra való tekintet nélkül élénk ovációban részesítették. Délután 2 órakor a város nagy banketot adott a főispán tiszteletére, amelyen 500-an vettek részt.

A kereskedelmi szerződések.

Bécsben ma megkezdődött a kereskedelmi és vámértekezlet, amely az utolsó közös miniszteri értekezlet határozata folytán Szerbiával, Montenegróval és Argentínával való kereskedelmi viszonyaink szabályozásával foglalkozik. Illetékes helyen közlik a Budapesti Tudósítóval, hogy a magyar kormány fölhatalmazta kiküldöttéit annak kijelentésére, hogy Magyarország kész Szerbiával és a többi állammal a kereskedelmi szerződésekre vonatkozó tanácskozásokat megkezdeni.

Választási mozgalmak.

Távirati tudósítás.

Arad, március 9.

A pécskai, alakulás előtt levő nemzeti munkapárt vezetősége tudvalevőleg felkérte Herczeg Ferencet a pécskai kerület képviselőjelöltségének elfogadására. Miután Herczeg még nem válaszolt a pécskaiak felszólítására, a vezetőség most újból hozzája fordult, felkérve, hogy két héten belül nyilatkozzék a jelölés elfogadásáról. Ha Herczeg ez idő alatt nem nyilatkoznék, vagy pedig a jelöltséget nem fogadná el, a pécskai munkapárt Schenk Ferenc ottani főszolgabíróvá lépteti fel.

Battonyáról jelentik: Kormányos Benő dr. szegedi ügyvédet a battonyai kerületben jelölték 48-as szocialista programmal. A battonyai kerület tizennégy községében négy esztendő óta 74 beszédet mondott népgyűléseken Kormányos Benő dr., aki Mezőfi Vilmos kíséretében március 20-án Dombegyházán mondja el programbeszédét.

A sepsiszentgyörgyi választókerületben Hegedüs Loránt dr.-t óhajtik munkapárti programmal fölléptetni. Ellenfele valószínűleg Kerék Endre református pap lesz Justh-párti programmal, ki már két ízben lépett föl. Bese István jelenlegi képviselő nem lép föl.

A fehértemplomi választókerületben Pósa Miklós és Szivák Imre lépnek föl.

Az eperjesi választókerületben Ghillány Imre báró volt sárosi főispánt, a sáros megyei munkapárt elnökét jelölik.

Girálton Bujanovics Gyula volt szabad-
elvű párti képviselő, Rétháron Péchy Zsigmond országgyűlési képviselő, Bártfán pedig Zsembery István dr. budapesti ügyvéd lép föl; valamennyien munkapárti programmal.

Deésen Barcsay Tamás alkotmánypárti képviselő lemondott jelöltségéről. A munkapárt jelöltjeként Des Bordes Ernő megyei nagybirtokost emlegetik.

Besztercebányáról táviratozzák: Serényi Béla gróf földművelési miniszternek, aki tegnap ide érkezett, felajánlották a kerület mandátumát, amit Serényi el is fogadott.

Brassóból jelentik: Szerényi József ma értesítette választóit, hogy újból fel fog lépni.

Sátoraljai helyről táviratozzák: Itt Jakabffy Imre belügyi államtitkárt jelölik munkapárti programmal.

Lengyeltötiből jelentik: A választók egy küldöttsége legközelebb Budapestre megy, hogy felajánlja a mandátumot Kacsokovics Mihály dr. kultuszminiszteri tanácsosnak munkapárti programmal.

SPORT.

+ Maione vivóakadémiája e hónap 20-án lesz a Fehér Keresztben. A népszerű mester akadémiája iránt nemcsak sportkörökben, de a laikusok között is általános az érdeklődés.

Tűz, tűz, tűz!

Van egy gyermekjáték, a melynek jelszava a tűz. Elrejtjenek a gyermekek valamely tárgyat, amelyet meg kell keresni. A gyereksereg egyenkint és egymásután elindul keresni, amit előle (vagy számára) elrejtettek s a mulatság abból áll, hogy a gyerekek élénkség, vidámság és izgalom között figyelik a keresőnek kísérleteit és erőfeszítését, amellyel a rejtelem közlébe akar jutni. Ha az aspiráns távolodik a rejtektől: akkor a gyermektársaság zibongva kiáltja: viz, viz, viz! Ha ellenben közeledik előjához: akkor a kiáltás így szól: tűz, tűz, tűz!...

Ilyen tűz-játék megy végbe most a szemünk láttára, azzal a különbséggel, hogy nem gyermekek, hanem felnőttek (az igaz, hogy közbe akárhány nagygyerek) játszik, az ország színpadán. Választás készül s annyira közeledünk már hozzá, hogy bizvást kiálthatjuk immár: tűz, tűz, tűz!

A miniszterelnök ugyan indemnitást fog kérni (hir szerint) a március huszonegyedikére összehívandó országgyűléstől. Akkor egy pillanatra — viz is lehet; de csak egy pillanatra. A tűz már lobog az egész országban s ideig-óráig való vízzel eloltani többé nem lehet. Az országgyűlés még nincs felosztatva. De nyilvánvaló, hogy a felosztatás már nem késhetik soká. És a mandátum, a rejtett kincs, amit meg kell találni, már ugyszólván ott van annak a kacér asszonynak az ölében, akit politikának neveznek. Kacér asszony, állhatatlan és megbizhatatlan. Ki tudja, kit tüntet ki kegyével? Ki tudja, kihez nem lesz hűtelen?

A politikának a kegye, a mit ilyenkor a nép kegyének is szokás nevezni s a mi a mandátumban jut kifejezésre, vonzza immár egész légióját a férfiaknak. Pártvezérek járják keresztül-kasul az országot s résztvesznek a tűz-játékban, a mely olykor tűzijátéknak is nevezhető, ha gazdag és finom elmék ragyogtatják csillogó fényüket. Tűzijáték akkor is, ha a szenvedelmek csapnak össze; de ez már olyan tűz, a melylyel játszani nem szabad. Vigyázni kell a tüzre, mert puskaporos hordók körül járunk s könnyen támadhat robbanás, a mely veszedelmet hozhat a házra, amelyben játszunk.

Érdekes megfigyelni most a képviselő urakat s a jelölteket. Hogy játszik velük a tűz és ők a tüzzel. Sajátságos változáson mennek keresztül a mozgalom kezdetétől a választás valószínűségi elkövetkezésének pillanatáig.

— Föllépsz, komám?

— Föl, hogyne!

— Hol?

— Az én kerületemben! Ah, az én választóim! A Sion hegye nem olyan szikla, mint az én választóim ragaszkodása hozzám.

Ez az első állomás: viz, viz! Ilyenkor a képviselő urak tele vannak föltétlen bizalommal. A jelöltek pedig biztosan föllépnek. Hol? Biztos kerületben.

De ime, a második stáció.

— Föllépsz, pajtás?

— Föl!

— Hol?

— Még nem tudom, barátom. Talán a régi kerületemben, talán máshol. Sokfelé hívnak. Tanakodom magamban... De föllépek, az bizonyos.

Ez már olyanformán hangzik, mintha közelednénk a tüzhöz. A harmadik fázis aztán föltette bonyolult. Rendkívül tanulságos, de nincs komikus vonatkozás híján.

Az egyik azt mondja:

— Barátom, én félreállok. Minek nekem ez az izgalom? Megyek haza gazdálkodni. A másik mondja:

— Mit nekem a képviselőség? Nem komoly embernek való a — magyar politika!

A harmadik:

— Engem csak ellenzéki programmal választanak meg. Derék nép ez az én magyar népem.

A negyedik:

— Hivatalos jelöltje leszek a kormánynak, a dolog tehát biztos.

Az ötödik, a hatodik és a tizedik:

— Föllépek minden körülmények között, mert jelöltnek lenni is valami. Egyszer csak hozzá keli fogni a — karriérhez!

Szóval: ez már tűz, tűz, tűz! Majd megperzseli az embereket. Az egész világ a kacér asszony körül tolong, akinek a mosolya kétes, a kegye kétséges és módfelett — drága is azonfölül.

Négymillió sikkasztás Párisban.

Visszaélések a kongregációk vagyonának felszámolása körül.

Távíratok tudósítás.

Arad, március 9.

A franciaországi egyházi vagyon szekularizációja körül, melyet a Waldeck-Rousseau Combes és Clemenceau-kormányok idején az egyház és állam szétválasztásáról megalkotott törvények rendeltek el és szabályoztak, most nagyszabású visszaélések nyomára jött az államügyészség. Henri Duezt, a francia közigazgatási kamara elnökét több nagyobb felosztatott kongregáció vagyonának felszámolásával bízta meg a szekularizáció magánjogi ügyeit intéző bíróság. Több mint egy évvel ezelőtt azután Duez hirtelen visszalépett likvidátori tisztétől — mint a beavatottak tudták, Briand igazságügyminiszter intézkedése következtében — és rövid idő múlva ügyvitel könyveit átadta felülvizsgálatra a legfelső bíróságnak. Ez, valamint a szenátusnak egyik bizottsága igen hosszú időn át foglalkozott Duez ügykezelésével, a könyvszakértők is feltűnően lassan haladtak munkájukkal. Mikor azután egy újabb vizsgálat, melyet a legfelső számvevőszék szakértő tisztviselői tartottak meg, váratlanul óriási összegek hiányát derítette ki, az államügyészség Dueztől magyarázatot követelt. Duez megígérte, hogy a hiányzó pénzüsszeget 24 óra alatt előteremti, de ezt az ígéretét nem tartotta be, mire az ügyészség letartóztatta. A hűtlen likvidátor teljes beismerésben van és bevallotta, hogy a kongregációk vagyonából négy millió, a kezelésére bízott egyéb vagyonokból pedig egy millió frankot sikkasztott el.

Távíratok a következők:

Párisból táviratozzák: Duez bírósági likvidátort, akit több nagy kongregáció felszámolásával bíztak meg, ma letartóztatták, jelentékeny összegek elsikkasztása miatt.

Párisból táviratozzák: A Havas-ügynökség megerősíti Duez likvidátor letartóztatásának híreit. A kommuniké kifejti, hogy a szajna-kerületi törvényszék Duezt felfüggesztette hivatalától és megállapította azon föltételeket, amelyek alatt be kell számolnia pénzkezeléséről.

Az erre vonatkozólag a főprokurátor, a köztársaság prokurátora és Briand akkeri igazságügyminiszter között folytatott levelezésből megállapítható, hogy Briand annak idején behatóan foglalkozott ezzel az ügygyel. Az összes okmányokat áttették a szenátushoz és kétségtelen, hogy Briand és a törvényszék mindent felülvizsgáltatott. Másrészt a likvidátorok között megállapodás állott fenn arra nézve, hogy Lemarquis törvényszéki likvidátornak negyedévenként jelentést tesznek a rájuk bízott ügyek állásáról. Minthogy pedig Duez ezt a jelentést nem tette meg, Lemarquis más uton igyekezett Duez tevékenységéről informálni magát. Március 4-én Duez operációi körülbelül 700,000 frankos deficitet mutattak. Lemarquis erre március 7-ig engedélyezett határidőt a deficit rendezésére. E napon Duez megvallotta, hogy a deficit 5 millió frank és pénzügyi bukását szerencsétlen tőzsdei spekulációkkal magyarázta. A vizsgálóbíró erre házkutatást tartatott Duez lakásán és három szakértő revizort nevezett ki, akiknek munkája, minthogy Duezre 1300 ügy volt bízva, körülbelül egy esztendeig fog tartani.

Párisból táviratozzák: Az egész sajtó foglalkozik Duez likvidátor letartóztatásával. A konzervatív és nacionalista lapok felhasználják az alkalmat, hogy a radikális kormányok legutóbbi tíz évi antiklerikális politikáját a legélesebben bírálják. Emlékeztetnek arra, hogy Waldeck-Rousseau, hogy a kongregációk felosztatását igazolja, megígérte, hogy a kolostorok milliárdjaival a munkás nyugdíjpénztárakat és más közhasznú műveket fognak megvalósítani. Eddig, írja a Gaulois, a kongregációk milliárdjait elsősorban arra használták, hogy számtalan ember várakozását felesigázzák és egyes embereket meggazdagítsanak, a kiknek azt tették feladatukká, hogy a milliárdokat besöpörjék. A radikális Lanterne írja: A klerikálisok igyekezni fognak, hogy tőkét kovácsoljanak az új nyomán keletkezett izgatottságból, de nem fognak adósak maradni a felelettel sem. A radikális kormány azonnal elrendelte a bűnös likvidátor letartóztatását, mihelyt hűtlenségei kiderültek. Republikánus részről a bünt senki sem támogatta vagy leplezte. A nacionalista Eclair írja: Duez letartóztatása másokat kell, hogy maga után vonjon. Több likvidátor, ha nem részesítik őket magas védelemben, ugyanazon az uton lesz kénytelen járni. Sokfelé mesélik, hogy Duez sok zárdai birtok vásárlójától nagyon jelentékeny proviziókat kapott, mert az árverezést úgy tudta rendezni, hogy az épületek tényleges értékeken jóval alul adták el.

TANÜGY.

(—) Az internátus ügye. A mai közgyűlés elhatározta, hogy a kereskedelmi testületnek az internátus fentartására 16 ezer korona kamat nélküli kölcsönt ad, továbbá 20 korona fejdíjat biztosít, minden bennlakó növendék után. Kikötötte, hogy a kereskedelmi iskola internátusa kizárólag internátusi célokra szolgálhat.

(—) Az aradi kir. főgimnázium „Petőfi” ünnepkörre március hó 12-én (szombaton) délután 5 órakor, a liceum dísztermében ünnepélyt tart. A jegyek ára: ülőhely 1 korona, állóhely 50 fillér. Másora a következő: 1. Mozart Don Juan nyitánya. Az ifjusági zenekar Unger Mór tanár vezetésével. 2. Petőfi: A magyar ifjakhoz. (Szavalt.) Földes Béla VIII. o. t. 3. Hubay: Czárdajelenet. (Hegedűszóló.) Lócs Gyula VI. o. t. 4. A szabadság. (Fololvasás.) Koszov János VIII. o. t. 5. Mendelssohn: Chansonetta. (Vonósnygyes.) Berger K. VII. o. t., Forbáth J. VIII. o. t., Freud M. VIII. o. t., Bock B. VIII. o. t. 6. Zivuska: Induló hajók. (Melodráma.) Szebig Béla VIII. o. t. (szav.), Westmann Alfréd V. o. t. (zong.) 7. Unger Mór: Diakkaland, ifjusági ének- és zenekar. A zongorakíséretet Goldaiecher Fülöp VII. o. t., Reiber Henrik VII. o. t. látják el. Jegyek ifj. Klein Mór cégnél kaphatók. 1910

A megkárosított város.

Közyülési vita a vashidak miatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 9.

A törvényhatósági bizottság mai közgyűlésén érdekes és a város anyagi helyzetét közelről érintő felszólalásokat provokált a vashidak vámszedési jogának megszerzésére vonatkozó szakbizottsági javaslat. Barabás Béla dr. hosszabb beszédben mutatott rá arra, hogy a város a vashidak építésénél milyen könnyelműen mondott le arról a jogáról, hogy a királyi kincstárral szemben a hiányok fedezését biztosítsa. Pedig a kincstár óriási hasznot húz abból, hogy Arad hidakat épített és ez államot a glogováci erdőhöz juttatja e révén.

Ugyanilyen értelemben szólalt fel több törvényhatósági bizottsági tag is a így a közgyűlés kimondotta, hogy megbizsa a tanácsot azoknak az okmányoknak a beszerzésével, a melyek a városnak az állami kincstárral szemben jogokat biztosítanak. Az okmányokat a tanács a jövő havi közgyűlésen bemutatja és megállapítja, hogy milyen módon kérjék az államtól a deficitok fedezésének biztosítását.

A mai közgyűlésen Lócs Rezső gazdasági tanácsos referálta az ügyet. Részletesen ismertette a vámfelügyelői bizottság javaslatát, a melyet már részletesen ismertettünk.

Barabás Béla dr. szólt elsőnek a kérdéshez. Első sorban is konstata, hogy a város milyen súlyos terheket vett akkor a nyakába, amikor a két vashid kiépítését vállalta. De nemcsak terheket vállalt magára a város, hanem súlyos mulasztásokat is követett el. A törvényhatósági bizottság tagjai némi elfogultsággal intézték el a vashidak kérdését, amelylyel megakadályozták annak a lehetőségét, hogy a hidakat az állam építse ki. Ha magánemberrel kötötte volna meg a város ezt az üzletet, akkor dahnosztálónak tartaná, de az állammal szemben nem kívánja ezt a jelzót használni. Ha az állam megcsinálta ezt a becsapászerű üzletet, akkor segítse most ki a várost a bajból. Tanulmányozva a hidkérdés történetét, ama felfedezésre jutott, hogy a városnak jogai vannak az államkincstárral szemben. A katonaságnak ugyanis szüksége volt hidra. A katonai kincstár építtetni is akart egy hidat, de közben megállapodásra jutott az állami kincstárral olyan irányban, hogy a katonai kincstár átengedte a Glogovác közelében levő erdőrészt az állami kincstárnak, amely ezzel szemben magára vállalta a hid kiépítését. Az állami kincstár azonban elhallgatta ezt a körülményt és türe, hogy a város csinálja ezt meg. Indítványozza, hogy szerezzék be a két kincstár között létrejött megállapodásról szóló okmányokat és azok alapján kérje az államtól a város a hidvámoknál mutatkozó 15 ezer korona hiány fedezését. Azt hiszi, hogy ha a város bizonyítani tudja jogait és a méltányosság álláspontjára való helyzkedését kéri az államtól, akkor a vashidaknál mutatkozó terheket az államra háríthatjuk. Lukács László pénzügyminiszter ismeri a kérdést, mert már egyszer interpelláció tárgyul is szolgált és csak azt nem tudta akkor, hogy a katonai és az államkincstár között a glogováci erdőre vonatkozó szerződést meg is kötötték. Ha most a város újlag fölvilágosítja a minisztert, ez bizonyára nem zárkózik el a város kérelme elől.

Nemess Zsigmond dr. és Schwartz Jenő dr. pártolják Barabás indítványát. Nemess dr. azonban azt kívánja, hogy a város ne 15, hanem 65 ezer korona deficit megtérítését kérje az államtól. A gyalog-vámok magasságát, a nyolc fillért a törvényhozás nem fogja — ugymond — jóváhagyni és már most kell gondoskodni arról, hogy az ebből keletkező jövedelem-csökkenés pótolva legyen.

Varjassy Lajos előklő polgármester hang sulyozni kívánja, hogy a városnak nem határozott jogai vannak az államkincstárral szemben, de a méltányosságra történő utalással

kérheti az államsegélyt, mert áldozatokat hozott.

A közgyűlés kimondotta, hogy a tanácsot megbizsa az okmányok beszerzésével.

A kártyaőrület áldozatai.

Botrányok a „Fészek”-ben.

— Fővárosi levél. —

A fővárosi kártyabarlangozról szóló leleplezések között legérdekesebb az, amely a Fészek rejtelmét tárja a közönség elé. A Fészek... Minden kultura és művészet gyűjtő, meleg fészke az szánták és azzal a rendeltetéssel, hogy színészek, színésznők, művészek, írók, festők és szobrászok találkozzanak a termeiben komoly beszélgetésre. Nos hát, ez a társaskör, amely a művészvilág szellemi és erkölcsi összhangjának istápolására alakult: ma, fennállásának tizedik évében nem egyéb kártyabarlagnál és zártkörű tanyája a tivornyaknak és orgiáknak.

Mérhetetlen romlás ütött tanyát a Fészek falai között. A talentumok érvényesülése, illetve támogatása helyett — baccarat és pezsgős dáridók a bohémiség mindent elfedő leple alatt.

Pazar fényvel és előkelő kényelemmel vannak berendezve a kör helyiségei a Dob-utca és Kertész-utca sarkán levő bérház második emeletén. A Fészek alapítói Zboray Miklós néppárti képviselő, a budapesti bohémek barátja és Tolnay Ákos, az ismert festőművész voltak. A klub mostani igazgatósági tagjai az említett alapítókön kívül Bezeredy Gyula szobrászművész és Tapolczai Dezső eziművész, a Vigszínház kedvelt Tapija. A titkári teendőket Győző Lajos, a Vigszínház tagja látja el.

A vendéglői és egyéb szükségletekről Reiner Gyula volt kávé, a Fészek bérlője gondoskodik. Kezdetől fogva ő bérelte a vendéglőt, amely jól jövedelmező vállalatnak bizonyult, annyira, hogy Reiner, aki mellesleg a baccaratnál a croupier szerepét is betölti, tíz év alatt — beavatottak állítása szerint — három-négyszázezer korona vagyont gyűjtött magának.

Ha valamely érdeklődőnek, vagy művészbárátnak, avagy valamely külföldi mecenásnak eszébe jutna, hogy egyik szép napon a művészek és írók tanyáját meglátogassa, ugyancsak farosa tapasztalatokat szerezne a magyar főváros bohémek életéről. A dob-utcai elegáns, izlésesen berendezett helyiségek egész nap, reggeltől késő estig teljesen üresek és elhagyottak. Függönyei lebecsátva, a klub mély nappali álomba merült. Am késő éjszaka, a színházak előadásainak befejezése után egyszerre párisias élénkesség, zajos társaság vonul be a Fészek termeibe. Egymásután kigyulnak a villanycsillárok és vakító világosság ragyog a bohém tanyán.

...És a fényesen kivilágított termekben, a fehérterítéses asztalok mellé mind sűrűbben szállingóznak a törzsvendégek, a „Fészek” mindennapos látogatói. Kik ezek a törzsvendégek?

Egyrészt a főváros csaknem összes színházainak tagjai. A legelőkelőbb és legkiválóbb művészek kezdvé le egészen a szeparék pincéirenek klasszikus ábrázolói: a kis fizetésű ripacsokig. A feleséges művészek legtöbbjeinek nejei, sőt Thália hivatott és hivatatlan papádnok egészen független és önálló képviselői is rendszer látogatói ennek a sokadalomnak. Mert itt, a művészet eme föl nem szentelt hajlékában is kecséget hirnév, hű fény, dícsőség és — pénz. A szép művészetek e csarnokában néha nem is annyira a művészet révén lehet megszerezni a sikert és a babért, hanem a — szépség révén...

A Fészekbe járt többek között egy udvari tanácsadó lapkiadó, aki egyszer huszezer koronát vesztett a bünbarlangban.

Ez a tag a testvérbátyjának köszönheti, hogy

most nem koldustarisznyával járja Budapest utcait, hogy nem ül a zsidó-temető kapuja előtt könyöradományokért rimánkodó kezekkel. Csak néhány bacc-szeánsz választotta már el őt ettől a berzalmas sorstól. Hozzá tartozói hiába könyörögtek, hiába rimánkodtak a szerencsétlen embernek. Ő, aki abból élt, abból gyűjtött vagyonkát magának, hogy jó tanácsokkal szolgált, nem hallgatott környezete tanácsára és ész nélkül, a kártya iránt érzett bűnös szenvedélylyel rohant a biztos anyagi romlásba.

Amikor fivére, — aki társtulajdonosa is a Tanácsadó lapnak, — látta, hogy öcsösét jó szóval, bölcs tanácsokkal nem tudja megmenteni, merész lépésre vállalkozott. Egyik játéknapon, váratlanul megjelent a Fészekben és kihívta testvérét a kártyaszobából. Izgalmas volt a fiverek találkozója.

— Vedd fel a kabátod és jöjj azonnal! — szól az idősebb Tanácsadó. — Pillanatig sem maradhatsz ebben a bünbarlangban.

A fiatalabb Tanácsadó izgatottan legyintett kezével és visszaakart térni a terembe. Ezuttal is nagy veszteségei voltak, futni akart a pénze után. De testvérbátyja nem tágitott és olyan botrányt csinált, hogy több játékos kirohant az előszobába. Az id. Tanácsadó csak erre várt. Nyilvánosságot akart. Oda ugrott az ifj. Tanácsadó-hoz és megkérdezte:

— Nem jössz?

— Nem jövök! — felelte ifj. Tanácsadó.

A következő pillanatban az id. Tanácsadó rávetette magát az ifj. Tanácsadóra és a szó legszorosabb értelmében — kipofozta a helyiségből. Így oselekszik a jó testvér, a gondos testvér. Hazapofozza a bacc-asztal mellől az öcsösét. És ez a botrányos jelenet fordulót jelentett ifj. Tanácsadó életében.

Annyira röstelte a dolgot, hogy nem lépte át többé a „Fészek” küszöbét. Id. Tanácsadó pofonjai minden pénzt megértek, mert ifj. Tanácsadó soha, de soha annyit nem nyerhetett volna a bacc-asztal mellett, mint amennyit azzal nyert, hogy nem baccaratozik s hogy — nem veszít.

Tipikus játékos itt egyik vidéki ur. Budapest melletti községben ügyvéd, aki miután tekintélyes hozományát elkártyázta az Otthon-körben, földta fővárosi irodáját és egyik közeli járásbírószék helyére költözött. Természetesen nem saját jószántából, hanem felesége hozzátartozóinak egyenes kívánságára, sőt válópörrel való fenyegetések árán. De a kis distancia nem akadályozta meg az ügyvédet abban, hogy be ne ránduljon a bacc-szeánszokra. Elvégre néha akad munka a pest-vidéki törvényszéken is. Nevezetesen, a kártyás ügyvéd el tudja hitetni feleségével, hogy csakugyan irodai tennivalói vannak. És ilyenkor csak annyit veszít, amennyi pénz szerényen meghuzódik tárcájában. A boldogtalan ember rendszerint úgy utazik haza családjához, hogy a pályaudvaron ismerőseivel váltatja meg a két koronás vasuti jegyet.

Ezzel az ügyvéddel történt néhány héttel ezelőtt, hogy miután minden garasát elvesztette, a bankár engedélyével koronás bályegyet tett föl pénz helyett a bacc-asztalra. Persze ez az egyetlen érték is odaveszett!

VIDÉK.

Telbisz temesvári polgármester nyilatkozata. Temesvárról jelentik, hogy Telbisz Károly temesvári polgármestert a város ma ünnepelte polgármesterkedésének huszonötödik évfordulója alkalmából. Már tegnap este lámpionos szerezadót adtak a polgármesternek. A törvényhatóság tagjai ma reggel tisztelegtek Telbisznél, akit Szabolcska Mihály költő üdvözölt, amire

az ünnepelt meghatottan válaszolt. Azután a küldötségek nagy sora járult a nagy tiszteletnek örvendő férfi elé. *Wekerle* Sándor megleghangú üdvözlő táviratot küldött.

Lueger utolsó órái.

Távirati tudósítás.

Arad, március 9.

Bécs város lakossága ma már nem is izgatott főpolgármesterének sorsa miatt. Mindenki tudja, hogy most már csak órák kérdése Lueger halála. Az apáthia egész éjjel tartott, a nagybeteg egyszer sem tért magához. A haláltusa nem nehéz: lassu haldoklással mulik ki Bécs népszerű első polgára. Egész éjjel a beteg ágya mellett virrasztott egy orvos és két ápolónő. Egy ízben vizért intett, egy kortyot ivott, azt is nehezen tudta lenyelni. A lélekzetvétel nehéz és rendszertelen.

A haláltusáról ezt jelentik Bécsből:

(*Déli 12 óra*). Lueger dr. eszméletlen állapotba, mely este tíz órakor kezdődött, 12 órakor sem szűnt meg. Fél egy órakor az eszméletlenség fokozódott. A főpolgármester nem reagált hangos hívásokra. A légzés felületes, kissé lassubodott. A főlöslás jelei mind nagyobb számmal lépnek fel. Negyed kettőkor a mély eszméletlenség tart. Az érverések száma szaporodott.

Két órakor a polgármester teljesen eszméletlen. Az érverés 96-ra emelkedett. Ugylátszik, a tüdőn komplikációk keletkeztek. Az orvosok nem merik a páciens felületni, hogy megvizsgálják.

Háromnegyed három órakor nincs lényeges változás. Az erővesztés tart.

Lueger állapotáról reggel a következő bullettint adták ki: Hőmérsék 38.7. Érverés 92. Lélegzés szabálytalan. A tüdőből hörgősszerű zaj hallható. Akaratlan vérműködés. Öntudat megszűnt. Az orvosok a következő megjegyzést fűzik: A lélegzés ismételtén meg volt zavarva. Az eszmélet teljesen megszűnt. Folyadékok beadásánál hamis nyelés. Szívműködés lassan fegy.

A polgármester nem reagált hangos hívásokra. A légzés felületes, kissé lassubodott. A főlöslás jelei mind nagyobb számmal lépnek fel.

Más forrásból ezt jelentik: Az elmúlt éj folyamán a lélegzésben ismételve zavarok léptek fel, a beteg öntudata immár teljesen megszűnt. Amikor megkísérelték, hogy a betegnek folyékony tápszereket adjanak be, a folyadék a garat helyett a légcsőbe ment. A szívműködés mindinkább csökk-n.

Tíz órakor Neusser udvari tanácsos a kezelő orvosokkal megvizsgálta a beteget és konstatálták, hogy a szívhangok még tisztán hallhatók, a lélegzés szabálytalan, a véredények megszűkültek és kevés vér van bennük.

Délután négy órakor jelentik Bécsből: A polgármester agóniája még mindig tart. Lueger bőre már teljesen fakószintűt, a haldoklás nem tarthat sokáig. Az orvosok jelentése szerint este 11 óráig feltétlenül bekövetkezik a katasztrófa.

Délután fél öt órakor a Rathausból a következő távirati értesítést küldték Budapestre:

Minden pillanatban várható a katasztrófa. Lueger menthetetlen. Az orvosok szerint késő este feltétlenül bekövetkezik a katasztrófa, legkésőbb azonban az éj folyamán. A polgármes-

ter betegágya mellett csak Neusser professor tartózkodik.

Éjjel 12 órakor jelentik Bécsből: Lueger állapotában annyiban állott be rosszabbodás, hogy eddigi bajaihoz még *tüdőgyuladást* is kapott. *Élete még néhány óráig tarthat.* Az orvosok csodának mondják, hogy ilyen sokáig bírja. Az agónia már napok óta tart és több, mint másfél nap óta teljesen eszméletlenül fekszik. *A halált minden percben várják.*

Még egy fejezet

Mariska regényéből.

Oh, azok a butorok!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 9.

Ezen a héten történt. Vojtha Antal feljött Hódmezővásárhelyről Budapestre. Nem egyedül. Vele jött a felesége is, akivel Mariska kibékült, (illetve megfordítva, aki nagylelkűen megbecsátott a hűlen urának.) Nem Haverda Mariskához jöttek. Csak a Mariska régi lakását keresték fel Vojtha és a felesége. Együtt, kettesben. Azt a két szobás, elhagyatott árva fészket, ahol tavaly turbékoltak: Mariska, Jánossy és Vojtha. Ez a lakás a Török-utca 6. szám alatt van. Ide látogattak el Vojtha és a felesége.

A házmesternét keresték. Vojtha előadta, hogy Mariska felhatalmazta őt, a lakásban levő összes butorait elszállíthassa. Ezeket a butorokat annak idején Mariska elzálogosította a házmesternél, de aztán kiegyenlítette a tartozást. Vojtha felmutatta Mariska levelét, amelyben a négy nő felhatalmazza őt, hogy a lakásban levő összes butorait elvihesse. Ennek nem is volt semmi akadálya.

Vojtha még aznap munkásekat hozott és elszállította a holmikat. Értékes és szép dolgok voltak. Két finom rézagy, ebédlő asztal, kredenc, képek, szekrények. Volt köztük egy csinos, több személyre berendezett pamlog is, amelyet szintén elvittek Vojtháék. Egyáltalában mindent elszállítottak, ami Mariskás volt.

A házmesterné megkérdezte, hogy hová viszik a holmikat, erre azonban nem kapott felvilágosítást. Valamint arra a kérdésre sem, hogy Mariska részére fuvaroztatják el a butorokat, vagy pedig a saját részükre. Mert a levélben olyasféle állott, mintha Haverda Mariska Vojtháék tulajdonába bocsátaná át a butorait. Ami elvégre nem is volna olyan csodálatos. Hiszen Mariska és Vojtháék — rokonok. Meg aztán Mariskának nem kellene a régi butorok. Ő most új életet kezd és nem akar maga körül látni semmiféle régi butort. Még Jánossyt sem! Sőt ezt a leginkább nem!

Egy Bécsben élő magyar újságíró írja: Hétfőn este, amint a Lustspielteaterből hazafele tartottam, véletlenül benéztem a *Mariebrücke* kávéházba. Bécs egyik félreeső utcájában van ez a kis kávéház, amelyet csak azért szoktam néha-néha felkeresni, mert zavartalanul olvashatom a magyar újságokat. Amint benyitok: legnagyobb meglepetésemre az egyik asztalnál Jánossy Aladár ült. Elmélyedve levelet olvasott és fejét két tenyerére támasztotta. Odamentem hozzá:

— Jánossy ur, ön itt? Hiszen azt mondta a múlt héten, hogy visszautazik Budapestre!

— Igaza van. De ezt a kifogást csak azért használtam, nehogy a kíváncsiság ismét felém hozza. Az újságírók minden érdeklődésének elejét akartam venni — tette hozzá kissé ridegen.

— Bocsásson meg — szoltam, — hogy ismét zavarom; de ön úgy érdekel engem,

mint embert az embertársa érdekli. Nem vagyok most riporter, hanem tekintsen igaz barátjának és mondja meg őszintén: mik a jövőre tervez?

— Őszintén megvallom önnek: rettenetes a lelkiállapotom. Különösen azóta, hogy ezt a levelet megkaptam Budapestről. Egyik jóakaróm írja, az egyetlen, akivel levelezek s akinek tapintatlanság volna elárulni a nevét. Ez az ur Mariska utolsó istenhozzáját írja meg nekem és kiolvasom ezekből a szavakból, hogy én ebben az életben már mitsem remélhetek...

Zokogó, könnyekbe fuló hangon olvastam erre Jánossy a következőket:

— Nem akarok írni Jánossynak — üzeni Mariska — legjobb, ha csöndes, békés lesz az elválásunk. Nem tagadom, valamikor szerettem. S ha nem történt volna az a botrányos meghurcoltatás, amelyet ő a memoárjaival okozott: becsületbeli kötelességem lett volna kivárni azt az időt, amelyre őt elítélik s ha kijön a fogházból, mint kü, becsületes és a világ előtt is becsületes asszony: hozzámenni feleségül.

Én Jánossyra nem haragszom, de valami ösztönszerűleg is azt sugja nekem, legjobb elszakadni egymástól örökre...

Jánossy zokogva borult az asztalra.

— De ennek ellenére, mégis szeretem, mégsem gyűlölöm, még csak nem is haragszom rá. Lelkemben végtelenül szomorú, ködös sejtést érzek. Mintha mindezekért a jó istentől, a sorstól egykor elégtételt kapnék. Bár az sem lesz nekem megnyugvás, csak még nagyobb fájdalom... A megváltozhatatlan kényszerhelyzettel szemben nincs megalkuvás...

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: A kis cukros, vigjáték. (Bérlés.)
Péntek: Sötét pont, vigjáték. Bemutató előadás. (Bérlés.)
Szombat: Sötét pont, vigjáték. (A bérlés.)

* A debreceni színház Komjáthy? Debrecenből táviratozzák: Hetek óta tartó élénk érdeklődés előzte meg a színházi bizottság máj. ülését, mely a debreceni városi színház bérlésének sorsa felett volt döntendő. Két pályázót tartott igényt a színházra. *Komjáthy János*, a kassai Nemzeti Színház és *Zilahy Gyula*, a debreceni színház jelenlegi igazgatója. A színházi bizottság ma délután tartott ülésén hozott határozatot. Hét szavazattal őt ellen kimondta, hogy a törvényhatósági bizottság közgyűlésének azt javasolja: a színház bérlését adja *Komjáthy Jánosnak*.

* A Csontos-ügy. Budapestről írják: A Magyar Színház igazgatósága és Csontos között legutóbb kitört válság most már a legjobb úton van ahhoz, hogy mindkét félre nézve a legkedvezőbb módon nyerjen elintézését. *Beöthy László* igazgató ugyanis azt az elhatározását nyilvánította, hogy kész a művész szerződését békésen felbontani az esetre, ha Csontos a tőle kapott mintegy hétezer korona fizetéselőleget neki visszafizeti. Ezzel azután mi sem gátolná többé Csostost abban, hogy a már tavaly óta kezei közt levő szerződés értelmében a Vigszínház művészgárdájába lépjen, mert az évégből szükségelt és *Beöthy Lászlónak* visszafizetendő előlegösszeget hihetőleg sikerülni fog röviden előteremtteni. Csontos hír szerint az őszön foglalja el helyét a Vigszínháznál.

* Sándor Erzei hangversenyére, mely szombaton este 8 órakor lesz megtartva, *Dienzl Oszkár* songoraművész közreműködésével, jegyek már nagy részben elfogytak, a még meglevők *Klein* zeneműkereskedésében kapták.

* Tudnivalók a képviselőválasztásra. Ez a címe annak a most megjelent és nélkülözhetetlen könyvnek, melyet Sáfár László állított össze. Aradon Weisz Leó könyvkereskedésében kapható. — Ára füzve 2 korona, kötve 2 korona 50 fillér.

* Az Uránia új műsora. Várakozáson felüli sikert érnek el a közönségnél a nagy írók színdarabjai és regényei után készült mozgófényképek. Az Uránia színház igazgatósága különös súlyt is helyez arra, hogy ezeket az irodalmi értékű képeket sorjában megismertesse a publikummal. A esütörtöki új műsoron két irodalmi becsü kép is szerepel. Az egyik egy bohózat és Alfréd Musset egyik regénye után készült; a nagy költő színporkázó humora kitűnően érvényesült a pompás képen. A másik Carlo Rossi leírása után az angol történelem véres lapjairól veszi tárgyát és Edward király fiának Gloucester gróf által történt borzalmas kivégzését mutatja be. Nem kevésbé érdekesek a műsor többi nagyhatalmú képei sem, melyek közül különösen a Birmai pagodák tarthatnak számot nagy érdeklődésre. 241.

Huszárfőhadnagyból kabáttolvaj.

Kávéházi történet.

— Külön fővárosi tudósítónktól. —

Arad, március 9.

Budapesten, a körut egyik fényes, tükörelablaku kávéházában történt, hogy egy vendégnek ellopták a régi télikabátját. Kétségbeesetten kereste fel a tulajdonost, akivel együtt felkutatották az egész kávéházat, de nem találtak nyomára a kabátnak. Az egyik ruhafogosan azonban találtak egy gazdátlan, sárga felöltőt. Ezen a nyomon indulva aztán arra a felfedezésre jutottak, hogy a télikabátot alighanem a sárga felöltő tulajdonosa lophatta el. Amíg ezen töprengtek, tanakodtak, kinyílt a kávéház ajtaja és berohant rajta egy jól öltözött, előkelő megjelenésű, szakállas fiatalember. Egyenesen a sárga kabát után nyult, magára kapta és tovább akart illanni. A tulajdonos és pincérek azonban utját állották.

— Az Öné ez a sárga felöltő? — kérdezte a tulajdonos.

A szakállas fiatalember összerendezte, elszápadt, de aztán összeszedte magát és méltatlankodni kezdett.

— Kérem, én Rohrer Alfréd huszárfőhadnagy vagyok, milyen jögon merészel engem meggyanusítani?

A kávésnak imponált ez a fellépés, az áldozat azonban, akinek ellopták a télikabátját, nem nyugodott bele ebbe az elintézésbe és követelte a sárga felöltős alaktól, hogy igazolja magát.

— Ön egy félórára távozott a kávéházból, még pedig két pincér állítása szerint az én télikabátomban!

— Ez nem igaz. Ide átszaladtam csak a trafikba egy levelet írni!

Átmentek a trafikba, ahol igazolták, hogy a sárga felöltős csakugyan ott járt, de nem kabát nélkül, hanem egy igen elegáns szőrme-kabátban, amelyet aztán egy hordárral zálogba küldött. Most már kétségtelen volt, hogy a lopással nem ok nélkül gyanúsították. Azonban tovább tagadta a dolgot, sőt követelte, hogy menjenek be a rendőrségre. Abban reménykedett, hogy ez az imponáló fellépés esetleg megmentheti. De tévedett, kocsin behajtottak a főkapitányságra, ahol egy detektív azonnal megismerte Rohrer Alfrédot, aki egyike a legveszedelmesebb kabáttolvajoknak. Néhány év előtt még huszárfőhadnagy volt, de adósságai miatt kénytelen volt elhagyni a hadsereget. Végképpen elzüllött, éjszakai menhelyeken lakott és lopásból tengette életét. Egész sereg zálogcédulát találtak nála.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Egy aradi ügyvéd sajtópöre.

Felmentett hírlapíró.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 9.

Tóth Béla, a néhány hónap előtt Amerikába szökött sikkasztó ügyvédi írnok 1908. november havában tetteleg inzultálta Pál Jób volt aradi hírlapírót, aki Tóth bűnügyeit közérdekből nyilvánosságra hozta. Tóth Béla akkoriban Schmidt Sándor dr. ügyvédnél dolgozott, aki szemléltéje volt az inzultusnak és amikor Pál Jób az irattárba menekülő Tóth Béla után futott, hogy viszonzza a tettegességet, közbe lépett és ellökvén Pál Jób, becsukta előtte a kaput. Az aradi lapok akkor regisztrálták a sikkasztó írnok eljárását és megírták azt is, hogy Schmidt Sándor megakadályozta Pál Jób abban, hogy nyomban elégtételt vegyen magának. A Függetlenségben Hoványi Kornél hírlapíró társunk írta meg az esetet és a következőket tette hozzá: „Pál Jób az ügyvédi kamaránál feljelentést tesz Schmidt Sándor ellen, aki a következményektől való féltelmében kétségbeesetten tagad.”

Schmidt két passzust inkriminált a cikkben, valamint sajtópört indított Hoványi ellen Tóth Béla is, akit a hírlapíró, számos büncselekmények miatt „késes ekziszienciának” nevezett. Az első tárgyaláson a vádlott állításainak igazolására a bizonyítás elrendelését kérte, aminek a bíróság Tóth Béla és Schmidt Sándor ellenzése dacára helyt is adott. Hoványi, különösen Tóth Béla ügyében, a tavuk egész légióját jelentette be, akik igazolták volna az ügyvédi írnok bűnös manipulációit. A következő tárgyaláson a tanuk meg is jelentek, de kihallgatásukra nem került a sor, mert Schmidt Sándor dr., az időközben Amerikába szökött Tóth Béla jogi képviselője, a következő bejelentést tette:

— Tekintettel arra, hogy megbízom jelenleg Amerikában van, ahonnan csak tavasszal jön vissza, tekintettel továbbá arra, hogy a bíróság ugysem szolgáltathat kellő elégtételt fellelnek, az ügy letárgyalását nem kívánom, hanem Tóth Béla visszaérkezése után, sommás uton fog elégtételt szerezni magának.

Tóth Béla feljelentése ilyenképen tárgytalanná lett, de Schmidt Sándor továbbra is fenntartotta panaszát és rágalalmazásért kérte a vádlott megbüntetését. Hoványi több tanut jelentett be állításainak igazolására. A tanuk meg is jelentek a mai tárgyaláson, de a bíróság nem engedte meg a valódiság bizonyítását, miután a törvény azt ebben az esetben kizárta.

Schmidt Sándor vádbeszédében a vádlott szigorú megbüntetését kérte, azzal indokolván ezt, hogy Hoványi egyrészt belezárolt a becsületébe, másrészt olyan tényeket állított róla, amelyek valódiság esetén bünvádi eljárást vonhatnának maguk után.

A vádlott védője, Vadász Armand dr. ezzel szemben kimutatta, hogy Hoványi nem büntethető, miután a cikkben sem rágalmozó, sem becsületsértő kitétel nincs. Amit írt, az megfelel a valóságnak, anélkül, hogy Schmidt Sándor becsületét érintené.

A bíróság rövid tanácskozás után Hoványi Kornélt a vád és következményei alól felmentette. Schmidt az ítélet ellen felebbezett.

A mai tárgyalást Bittó József tanácselnök vezette. Szavazébirák Szabó József és Lukácsy Miklós voltak.

§ Hamis kártyázással vádolt testvérek. A múlt év január 24-én Faur Tivadar aradi lakos bement a Grünwald-féle kávéházba, ahol Schvarz Bélával és Schvarz Sándorral leült kártyázni. Előbb makasztak, majd tacsosot játszottak. A játék végén Faur elveszítette pénzét és feljelentést tett a két Schvarz ellen hamis kártyázás miatt. Azt adta elő, hogy partnerei a játék közben egyes kártyákat eltűntettek, vagy a szükséghez képest a zsebükből húztak elő kártyákat és ha nyertek, a tett összeghez hozzátettek, hogy ő mint bankár többet fizessen. Az aradi ügyészség vállalta a vád képviselését. Az eljárás folyamán az egyik vádlott meghalt, a másik, Schvarz Béla, akit időközben letartóztattak, ma állott az aradi tör-

vényszék előtt. A bíróság a vádlottat bizonyítékok hiányában felmentette, de elrendelte, hogy az iratokat a tiltott szerencsejáték megtorlása végett a büntető járásbíróhoz tegyék át.

§ A pörnyertes város. A múlt év augusztus 29-én Ledvinka Jakabot elgázolta a Szabadságtéren az autobusz. Ledvinka meghalt sérüléseibe, s özvegye 32 ezer korona kártérítési összeg erejéig pert indított a város ellen. A törvényszék az özvegyet ma elutasította keresetével, mert a szerencsétlenség Ledvinka vigyázatlansága miatt következett be.

§ A gyilkossággal vádolt grófné. Velenceből táviratozzak: Ma kihallgatták Prilukovot, aki részletesen elmondta, hogyan került Tarnovszka grófné hálójába. A grófnéval való viszonya végzetessé vált életére. A vallomás alatt a grófné ájulási rohamot kapott úgy, hogy ki kellett vinni néhány percre a teremből. Holnap folytatják a tárgyalást.

Készülődnek a szocialisták.

Weltner Jakab titkos gyűlése Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 9.

A vasárnapi politikai események mozgásba hozták mindazokat, akik Tisza István gróf aradi megjelenésének országos jelentőségét érzik és látják. A munkapárt megalakulásának ünnepies fényét akarják itt Aradon elhomályosítani, amint ezt Szegeden is megkísérelték, az „utcanak urai”, amint a szocialdemokrata párt hívei önmagukat nevezik. Ma este Weltner Jakab, budapesti kiküldöttel egyetemben nyolcan tartottak titkos értekezletet. Amint Szegeden nem volt egyéb a hangzavar, mint apró boszantási kísérlet, úgy valószínűleg Aradon sem sikerül a polgárság impozánsnak ígérkező manifesztációját erejében és méltóságában megcsorbítani.

A famunkások helyiségében, a Teleky-utca 28. számú háznak egyik szobájában jöttek össze a szocialdemokrata párt vezetői, hogy Weltner Jakab utasítását, haditervét és tanácsait meghallgassák. A rendőrség neszt vette a dolognak és két detektívet küldött ki, hogy tudják meg, vajjon mi történik a famunkások helyiségében. A hangulat nem lehetett valami lelkes, mert a tanácskozók inkább álmosan és unottan hallgatták Weltner előadását Tisza Istvánról, Kossuth Ferencről és az általános választói jogról.

Az egyik detektív telefonon jelentést is tett Berecz Ferenc kapitánynak, aki ma este az ügyeletes tiszti szolgálatot végezte. Mint-hogy politikai gyűlést csak rendőri engedéllyel szabad tartani és a rendőrségen ilyen engedelmet nem adtak ki, a jelentést tévő detektív az ablakon át megfigyelt jelenségek alapján azt a prozociót tette a kapitánynak, hogy vonuljon ki rögtön egy sereg rendőrrel, hatoljon be a helyiségbe és szorítsa fel a gyűlést.

Berecz kapitány természetesen nem a detektív, hanem a maga ítélete szerint akart eszelekedni és azért megkérdezte újból, vajjon tudja-e, hogy a helyiségben mi történik?

— Azt nem tudom, csak azt hallottam, hogy Tiszáról, Kossuthról és a választói jogról szónokolt Weltner a hét jelenlévő munkásnak.

Berecz kapitány ezek után nem tartotta szükségesnek az intézkedést, mert az engedély nélküli ülés miatt ugyanis megindítja holnap már az eljárást a jelenlevők ellen.

Mire a detektív a telefonállomástól újból visszament a helyiséghez, az ülés már be is fejeződött és a résztvevők eltávoztak.

Itt említjük meg, hogy a rendőrség a legmesszebb menő intézkedéseket teszi meg, hogy egy bevonulás, mint a gyűlés rendezésének nélkül történhessék meg.

HIREK.

A vasárnapi nagygyűlés.

A bejelentett vendégek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 9.

Az aradi munkapárt márc. 13-iki alakuló gyűlése iránt rendkívül nagy az érdeklődés. A szervező és rendező bizottság most teszi meg az utolsó intézkedéseket, hogy Tisza István gróf vasárnapi fogadtatása impozáns módon menjen végbe. A Budapestről érkező vendégek, a vidékről érkező küldöttségek tagjai, továbbá azok az aradiak, akik a vendégekkel együtt óhajtanak ebédelni, délben egy órakor ebédre gyűlnek össze a Központi-szálló nagytermében. Egy teríték ára itallal együtt négy korona ötven fillér. Akik ezen az ebéden részt óhajtanak venni, azok jelentsék be szándékukat Rónai A. Jánosnál a Központi-szállóban.

Itt említjük meg, hogy a párt szervező bizottsága holnap délután 5 órakor, a fogadtatást rendező bizottság pedig holnap este kilenc órakor tartja ülését. Mindkét ülés a Fehér Kereszt szálló kistermében lesz.

Budapesti tudósítónk jelenti: Tisza István grófit a március 13-iki gyűlésre az országos munkapárt számos tagja fogja Aradra lekísérni. Az országos munkapárt aradi és aradmegyei tagjain kívül, akik Aradon csatlakoznak, a következők jelentették be ma magukat, hogy Budapestről Aradra kísérik Tisza grófit: Dabasi Halász Zsiga, Lévy Lajos báró, Dániel Tibor báró, Darvay Fülöp dr., Lator Sándor, Sándor János, Reiner János dr., Elek László, Herczeg Ferenc, Kormos Béla, Rosmer Ervin báró, Haydin Imre, Reck Géza, Sárközy Aurél, Babó Lajos, Dani József, Lónyai Géza, Farkas Zoltán, Szmartics Iván és még számosan.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 10-én az időjárás: változás nem várható.

— A trónörökös vadászatai Bécsből táviratozzák: Ferenc Ferdinánd trónörökös március hó 22-én több napi tartózkodásra, szalonka vadászatra Dolnimbajlára utazik. A trónörökös Majláth László gróf vendége lesz.

— Tisza István gróf 40.000 koronája. A hivatalos lap mai számában olvassuk, hogy a kultuszminiszter Tisza István grófnak, aki a pápai református polgári leányiskola és az ot-tani ref. tanítónőképző intézet részére 40 ezer koronát adományozott, köszönetét nyilvánította. Egyidejűleg a miniszter Antai Géza dr. pápai református főiskolai tanárnak, Kádár Kálmán ügyvéd, vámosmikolai lakosnak és Nagy Lajos bakonyosmegyei ref. esperesnek, kik ugyanezen célra egyenként ezer-ezer koronát, továbbá Csorba Ede takarékpénztári igazgató, kaposvári lakosnak és Dózsa József tatabányai ref. lelkésznek, kik ugyanezen célra ötszáz, illetve háromszáz koronát adományoztak, köszönetét nyilvánította.

— Worafka Nándor ezredes kitüntetés. Az aradi 12. huszárezred parancsnokának, Worafka Nándor ezredesnek a király a vaskorona rend III. osztályát adományozta. Az ezredest ma a város igen sok előkelősége kereste fel kitüntetésé alkalmából szerenosekívánataival.

— A veszthely-bizottság elnöke — Barabás Béla dr. A törvényhatósági bizottság mai közgyűlésén jelentette be Varjassy Lajos polgármester, hogy a veszthely megváltásának munkáját véglegesen befejezte és elszámolt a föld eddigi tulajdonosával. A közgyűlés ezt tudomásul vette, megbizta a tanácsot, készítsen javaslatot, hogy a megszerzett ingatlanokat mily módon kívánja értékesíteni. Végül megválasztotta Barabás Béla dr-t, akinek a veszthely megváltása körül elévülhetetlen érdemei vannak, annak a bizottságnak az elnökéül, a mely a nemzet földje felett fog intézkedni és annak rendezését meg a mauzoleum építését fogja intézni.

— Magyar kormányozható léghajó. Budapestről írják: Aviatikai körökben napok óta szóbeszéd tárgya Szirmay György magyar mérnök és Fröhlich Károly János kereskedő által feltalált kormányozható léghajó. Az alumínium fémből készült léghajó — a feltalálók szerint — annyira új és tökéletes, hogy vakon biznak a teljes sikerben. Az új közlekedési alkalmaság úgy van összeállítva és szerkesztve, hogy nemcsak a levegőben, hanem a vizen is egyforma sikerrel funkcionál. A személyszállítást egyelőre tiz, később azonban, — miként Zeppelin — huszonöt személyre rendezik be. A négy fémburokból készült hajót, mely levegőszinre van festve, a feltalálók a hadügyminiszternek is fel fogják ajánlani megvételeire. A feltalálók oly speciális erőmotort alkalmaztak a léghajóra, melyet sem gáz, sem villany, benzín, gőz, vagy akkumulátor nem hajt. A hatalmas alkotást egy tízszeres lóerővel dolgozó, sűrített levegővel hajtó motor fogja hajtani nem kevesebb, mint óránként hatvan kilométer gyorsasággal. A fel- és leszállást a legbrilliansabb módon oldották meg, ugyisintén azt is, hogy egyszeri gáztöltéssel heteken át is képesek lesznek a levegőben maradni anélkül, hogy a gáz és annak ereje többszöri le- és felszállással fogyna vagy gyöngülne. Szirmay és Fröhlich a nyáron tartandó nemzetközi repülőgépversenyen — több mint valószínű, — hogy részt vesznek. Ha azonban a kormányozható léghajójukat el tudják addig adni vagy pedig alkalmas mecenást találnak a folyta ólagos építésre, ez esetben idejüket a léghajó javítására, tökéletesítésére és gyártására akarják szentelni. A kormányozható léghajót különben, mely az egyik feltaláló, Fröhlich Károly János Békés utca 2. szám alatti üzletében van ideiglenesen kiállítva, egy-két napig a közönség ingyen megtekintheti.

— A Halley üstökös megfigyelése. Berlinből táviratozzák: A legközelebbi napokban Párisból nemzetközi bizottság indul utnak a Kanári szigetekre, hogy a Cap Teneriffa csucsán épült obszervatoriumból a Halley-féle üstököst megfigyelje. Az expedíciót Hergesell és Pannovitz német tanárok szervezték; vezetője Mascart párisi asztromónus. Tudományos körökben az expedíció munkájának eredménye elé nagy várakozással néznek.

— Jancsó Benedek dr. Aradon. Aradváros polgársága az idén meg a szokottnál is nagyobb lelkesedéssel és fényvel ünnepli meg 1848. március 15-ének évfordulóját. Az ünnepély érdekességét és irodalmi értékét növeli Jancsó Benedek dr. országos hírvételes író és szónok közreműködése. Jancsó Benedeket mint tanárt, mint író és szónokot Arad közönsége minden időben sokra becsülte. Az ő ritka nagy tudását és csaknem páratlanul szeretetreméltó kedves egyéniségét Arad polgárai ma is őszinte tiszteletben tartják. Érdekes visszaemlékezés-ként említjük meg, hogy huszonöt évvel ezelőtt, mikor Arad polgárai először ünnepelték meg nagyobb fényvel március 15-ét, akkor is Jancsó Benedek, aki az időben Aradon tanár volt, méltatta a nap jelentőségét.

— A gyermekkorház gyógydíjainak felemelése. Az aradi gyermekkorház bizottsága azt a javaslatot tette a törvényhatósági bizottságnak, hogy eszközölje ki a belügyminiszternél a gyermekkorház napi gyógydíjának két koronára való felemelését, illetőleg jóváhagyását. A bizottság azzal indokolta meg a javaslatát, hogy minden kórház felemelte a gyógydíjait s hogy a gyermekkorházban sokkal többbe kerül az ápolás, mint más hasonló közegészségügyi intézményben. A közgyűlés elfogadta a javaslatot.

— Dobra került ékszerek. Az Aradi Ipar-és Népbank gyűléstermében tegnap kerültek árverés alá azok az elzálogosított ékszerek és értéktárgyak, melyeket tulajdonosaik a lejáratú időn belül se meg nem hosszabbítottak, se ki nem váltottak. A vevők között aradiak meglehetősen kis számban jelentek meg és így az értéktárgyak nagy része a Budapestről lerándult ismert árverési üzörök kezébe került. Ez annál sajnálatosabb, mert a zálogosztály vezetője már régóta dicsegetes lelkiismeretességgel igyekezett megnyerni az árverésekhez a jobb polgári közönség érdeklődését és törekedett minél inkább elriasztani onnét az árverési hiénákat, amire humánus szempontból már csak azért is nagy szükség lenne, mert a zálogház követelésén felül begyűjtött összeget tudvalevőleg visszafizetik az elárverezett tárgyak tulajdonosainak. A részvétlenség miatt az értéktárgyak nagy része olosó áron kelt el.

— Városi tisztviselői államszegélye. A törvényhatóság az ötvenezer korona államszegélyből huszonegyezer koronát szavazott meg a városi tisztviselők fizetéseigétségére. A belügyminiszter ezt a határozatot még most sem hagyta jóvá és ezért a tisztviselők azt kérték, hogy a közgyűlés előlegképen utalja ki az összeget; ezt teljesítették is ma. Kikötötték azonban, hogy ha a belügyminiszter változtatást tenne a közgyűlési határozaton, akkor azt a közgyűlés figyelembe veszi az előleg visszatérítésénél.

— Eljegyzések. Kellner Márton Borosjenő-ről eljegyezte Rosinger József gurbai kereskedő bájos leányát, Elvirát.

Kovács Puci István zenész eljegyezte Gyuláról Bikádi József kedves leányát, Mariskát.

— Kell Manó cég ajánlja kitűnő minőségű harisnyait és keztyűit. Telefon szám 673.

— Megvakított üzlettulajdonosnő. Nagy kegyetlenséggel és vakmerőséggel rabolt ki Münchenben, mint onnan táviratozzák, egy ékszerboltot egy elegánsan öltözött női gonosztovó. Világos nappal betért az üzletbe, hosszasan alkudozott a tulajdonosnővel különböző drágaságokra, melyeket végül becsomagoltatott, azután kivette az erszényét és a számlát kérte. Mialatt a tulajdonosnő a jegyzéket írta, az asszony kénsavat öntött az arcába és az ékszerekkel elmenekült. A rablás áldozati mindkét szemvilágát elveszítte.

— Felbomlott pénztézeti kartell. Szatmárnémetiből jelentik: Szatmáron már két év óta a pénztézetek között kartell volt, amelynek célja új pénztézetek alakulásának meggátítása volt azáltal, hogy az alapítandó intézetek igazgatósági tagjaitól megtagadta a hitelt. A kartell dacára az idén öt új pénztézet alakult, mire a kartellt tegnap felbontották.

— Szerencsétlenség az építkezésnél. Budapesti tudósítónk jelenti: Ma délután fél három órakor Kőbányán a Liget-utcai indóházzal szemben a sarkon épült három emeletes ház legfelső emeletén a mennyezet bedőlt és beszakította az alatta levő két alsó emeletet is. A katasztrófa következtében egy munkás meghalt, két kőműveseség: Huszkics Mihály és Knap János pedig életveszélyesen megsérültek. Mindkettőt a Szent-István kórházba szállították.

Uj angol és francia női szabóság női divattermet

Arad, Szabadság-tér 17.

Wittenberger H. és Jaczkó József cég alatt a drezdai tanfolyam bevégezése után, ugy a külföldön, mint Budapesten szerzett több évi tapasztalatsim alapján a fenti cég alatt

nyitottunk, hol ugy az angol, mint a legdiszesebb francia toiletteket a legmagasabb izlésnek megfelelően készítem. A mi nek meggyőződéséről a tisztelt hölgyközönség szíves pártfogását kérjük.

Kiváló tisztelettel

Jaczkó József.

— Megadott templomépítési engedély. A városi közgyűlés ma megengedte, hogy az aradi görög-katolikus hitközség telkén templomot, paplakot és két háromemeletes bérpalotát építsen és az építési tőke 76 százalékáig kölcsönt vehessen fel és azt a házakra bekebeleztesse.

— Riadalom a budapesti színházban. Budapestről jelentik: Az emberek már nagyon félnek a tifuszjárványtól. Ez a rémület tegnap este három fővárosi színházban jutott kifejezésre. A Nemzeti Színházban Deák Elemér 29 éves üzletvezető, az első emeleti folyosón szivgöresöt kapott. Az a hír terjedt el a színházban, hogy küteges tifusz eset fordult elő. A beteghez kihívták a mentőket, akik Deákot József-körut 16. szám alatti lakására szállították. — A Feld-színház női öltözőjében rosszul lett Szegedi Iona színésznő. Társnői megrémültek, mert a beteg testén vörös foltokat láttak. Szóltak az ügyeletes rendőrfogalmazónak, Kareggia Bélának, de mire ez az öltözőjébe jutott, Szegedi Iona már kocsin hazavitette magát Nemet-utca 40. szám alatti lakására. Kareggia telefonon jelentette az esetet a rendőrségi központi ügyeletesnek, ahonnan Ecsedy Gedeon dr. rendőrorvost és Végh János dr. kerületi tisztiorvost rendelték ki a beteg színésznő lakására. Ezek a színésznőt megvizsgálták és azt találták, hogy Szegedi Iona tulerhelte és elrontotta a gyomrát. A testén látható vörös foltok ennek a következményei, ugynevezett csalánkiütés. A beteg színésznőt lakásán halyták. — A Királysínháznak is kijutott a tifuszreimületből. Itt egy látogató a nézőtérén rosszul lett. Ennek vértolulása volt, mely orvosi kezelés alatt hamarosan elmúlt. De ezalatt a közönség nagyrésze ijedten távozott a színházból.

— Elutasított jutalom-kérvények. A mai közgyűlés elé ismét három olyan kérvény került, melyben városi tisztviselők jutalmat kérnek azért, mert valamelyik tisztviselőtársukat helyettesítették. A közgyűlés a kérvényeket elutasította.

— Kereskedősegedből milliomos. Párisból jelentik, hogy a híres Bon Marché áruháznak Bombard nevű alkalmazottja, a Lotterie de Liquidation legutóbbi húzásán megnyerte az 500.000 frankos főnyereményt. A segéd természetesen azonnal kilépett a szolgálataiból.

— Öreg emberek is hűségesen fogyasztják a rég bevált Ferencz József-keserűvizet, mert kitűnő oldó és hashajtó hatása már három évkanál bevételénél is elérhető. A „Ferencz József“-keserűviz fájdalom nélkül kellemesen működik, ezért még a legfínysabb egyének is kedvelik. Kérjünk az üzletekben kifejezetten valódi „Ferencz József“-vizet, nehogy valamilyen drasztikus, ártalmas szert kapjunk. 251

— Öngyilkos utász-zászlós. Komáromból írják: Rosser Alfréd 13. utász-zászlóaljbeli zászlós főbelőtte magát és meghalt. Tettének oka ismeretlen. Holttestét szülei Bécsbe szállították.

— Utca-csatornázások. A Dobó- és Verbozy-utca egy egy háztulajdonosa a csatornának házukig való kiépítését kérte. A tanács javaslatára a mai közgyűlés kimondta, hogy a kérelmet teljesíti, a 6000 korona költséget a temető-alapból veszi kölcsön s a kamatokat a két érdekelt háztulajdonos tartozik viselni.

— Leesett a létráról. Balázs Ödön, a Dobiasehi gyújtószinór-gyárban dolgozó előmunkás, többszöri tilalom dacára, a kátrányfőző üsthöz létrát támasztott s azon felment. Ma délután is megtette azt, hogy a létra legfelső fokára hávott anélkül, hogy azt megerősítette volna. Megszédült és lezuhant a három méternyi magasságból. Súlyos természetű agyrázkódást szenvedett. A mentők a kórházba szállították.

— Kossak osász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 261

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör. aroma l üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

Shaw Bernard a szabadszerelemért.

A házasság és a magántulajdon ellen.

Távirati tudósítás.

Arad, március 9.

A satirikus angol drámaíró, Bernard Shaw, akinek a mai társadalmat gunyoló szindarabjait mestanában oly gyakran adják a magyar színpadok is, erősen forradalmi beszédet tartott a minap Londonban. Shaw, akinél sohase lehet tudni, mikor beszél komolyan és mikor tréfál a közönség hangulatával, e legutóbbi beszédét egy angol társadalmi egyesület estélyén tartotta, ahol hevesen kikelt a magántulajdon és a házasság intézménye ellen.

— Mindenkinnek be kell látni, — mondotta beszédében Shaw — hogy ha a mai társadalmi bajokon gyökeresen segíteni akarunk, meg kell szüntetnünk a magántulajdon és a házasság intézményét. A magántulajdon oka minden nyomornak, minden züllöttségnek, a bajok romlásának. A faj, nemesítése csak a magántulajdon megszüntetésével lehetséges.

A házasság — fejtegette Shaw — ma nem felel meg céljának. A mai házasság utját állja a tökéletes utód fejlődésének, mert tisztán anyagi érdeken alapul és a két nem szabad választását megakadályozza. A társadalompolitikának azt kell céloznia, hogy megkönnyítse azokat a házasságokat, amelyekből fejlődöttebb utódok származhatnak. Olyan állapotokat kell teremteni, melyek között a nő anyává lehet anélkül, hogy kényszerítve legyen a férfivel közös háztartásban élni. E célból azonban szükséges, hogy a magántulajdon intézménye eltöröltessék.

Az állam kiválaszthatja a párokat és azoknak meghagyhatja, hogy házassodjanak meg. Hogyha pedig egy férfi visszautasítana egy nőt azért, mert

annak természete ellenkezik az övével, akkor az államnak hivatása meggyőzni a férfit arról, hogy éppen az ilyen házasság, az ellentétes természetűek házassága, hozza meg a legkitűnőbb utódokat. Az ilyen házasság azonban a köztulajdon intézménye mellett nem volna kényszerházasság, hanem felbontható volna és lehetővé tenné azt, hogy a társadalom tetszése szerint keveredjék.

Végül a mai büntetőjogot bírálta Shaw. Szerinte azokat az embereket, akik a társadalomban károsak, meg lehet ölni, de azért, mert valaki embert ölt, az még lehet a társadalomnak hasznos tagja. Egyes bűnöket el kell nézünk az embereknek, éppugy mint egyes betegségek ellen sem tudunk küzdeni.

Előadását Shaw ezekkel a szavakkal fejezte be:

— Valahányszor illetlenkedni kezdek, mindig megtapsolnak. Nem szeretnék ezzel a sikerrel visszaélni és ezért befejezem szavaimat.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Ujszentannai Kaszinó-Egylet, a Polgári Társaság a Magyar nyelvterjesztő önképző-kör, a Délmagyarországi Földművelők egyesületének ujszentannai fiókjá, az Iparos olvasókör, s az Ipartestület március 15-iki ünnepélyét az ujszentannai állami kisdudóví helyiségében tartja meg. Az ünnepély kezdete délután 5 órakor. Felvonulás zenével az ipartestülethez, onnan az egyes egyesületek és körökhöz, hol az egyesület tagjai a menethez csatlakoznak. Az ünnepély után faklyásmenet.

VÁROS ÉS MEGYE

A betterment létesítése. A kövezési kiadásokat tudvalevőleg eddig a kövezetvám-jövedelemből fedezte a város. A fejlődéssel azonban a kiadások növekedtek s ezeket a jövedelem nem fedezheti. Olyan módokat kellett tehát megállapítani, amelyek lehetővé teszik, hogy az utasteket a város fentarthassa. A tanács az értéknövekedési illeték behozatalában vélte feltalálni ezeket a módokat és ilyen irányban tett előterjesztést a mai közgyűlésnek és kérte, bizza meg a tanácsot, hogy az értéknövekedési illeték behozataláról, a vámdíjak felemeléséről javaslatot dolgozzon ki és azt a jövő közgyűlés elé terjessze. Nesnera Aladár pártolja a tanács javaslatát és hosszasan fejtegette a betterment méltányosságát és a vámtételek felemelésének jogosságát. Domonkos Lajos a háztulajdonosok érdekeit szem előtt tartva nem helyesli a bettermentet és ellenzi, hogy az utak fentartása a közköltségvetésbe felvetessék. Faragó Rezső nem az értéknövekedési illeték behozatalát, hanem az adót kéri s hogy a tanács teljesen kész javaslatot dolgozzon ki. Reisinger Sándor, Schwarcz Zsigmond és Kilényi János főszámvevő felszólalása után a közgyűlés kimondta, hogy az utak fentartását beosztja a közköltségvetésbe és megbizza a közgyűlés által már régebben kiküldött ad hoc bizottságot, hogy a bettermentről dolgozzon ki javaslatot.

==== Rendkívüli olcsó árakban árusítunk ====

férfi öltöny, felöltő és fiu ruhákra tiszta gyapju szöveteket.

LEICHNER és FLEISCHER Arad, Szabadság-tér 17. — Telefon 475. szám.
Kizárólagos posztó gyári raktár. 1226

Oxydáló és illepesztő medence építése. Évek óta huzódik a növénykísérleti állomásnak közegészségügyi szempontok szerint való megfelelő felszerelése. Habár ez teljesen és egyedül az állam feladata lenne, a közgyűlés ma mégis úgy határozott, hogy a maga részéről huszonegy ezer koronával járul hozzá a medence megépítéséhez, ha az állam a maga részéről huszezer korona segítyt ad.

A meghülés

az az ajtó, amely a komoly betegségeket be-bocsájtja, de a SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIÓ becsukja az ajtót, még mielőtt a betegség oda beférkőzhetne.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

5741/a tisztaságával, emészthetőségével és gyógyító erejével nagy hírnévre tett szert.

As Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kérjük figyelembe venni.

Orvosok, szülész-nők, szülők és betegek ajánlják mindennemű torok- és mellbajoknál mint az egészség megbízható támaszát.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 3 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Testvérek. Husvétii számunkban közöljük.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

— Az Aradi Sertéshizláló r. t. megalakulása. Ma alakult meg az Aradi Sertéshizláló r. t. A megjelent részvényesek igazgatósági tagokká Kintzig Jánost, Gutzjahr Mihályt, Vásárhelyi Józsefet, Verzar Mártont és Récey Miklóst választották meg. A felügyelő-bizottság tagjai lettek: Fodor Gyula, Nemess Géza és Istvánffy Béla, póttag Czárán János. Az alakuló gyűlésen a jegyzőkönyv hitelesítésére Barabás Béla dr.-t és Wittmann Jánost kérték fel.

Budapesti áru- és értéktőzsze.

Távirati tudósítás.

Budapest, március 9.

Készáru: Kínálat korlátolt, vételkédv nincs, néhány vagon 5 fillérrel magasabb. Amerika 1½ el magasabb.

As áruk 50 kilónkénti számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Tengeri 1910. májusra	6.18—6.19	6.15—6.16
Buza 1910. áprillisa	13.34—13.35	13.28—13.29
Zab 1910. áprillisa	7.28—7.29	7.28—7.29
Ross 1910. áprillisa	8.66—8.66	8.58—8.59
Buza 1910. októberre	10.97—10.98	10.93—10.94
Buza 1910. májusra	13.27—13.28	13.22—13.23
Ross 1910. októberre	8.25—8.26	8.18—8.19

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény	— — — —	681.50
Magyar hitelrészvény	— — — —	829.50
Közút vasút	— — — —	132.75

Felelős szerkesztő:
BOLGÁR LAJOS.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1910. évi március hó 10-én:

B) bérlet.

B) bérlet.

A kis cukros.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta: Gavault. Fordította: Heitai J.

SZEMBLYEK:

Felicián	Delly Lajos.	Pinglet	Gerő János.
Lapistolle	Varnay Jenő.	Bois-y	Boda Ferenc.
Paul Nor: and	Szendrey M.	Pincér	Endey Gyula
Mingassol	Poleár S.	Benjamine	Harmath J.
Toupt	Kucsar L.	Julie	Zalai Margit.
Hector	Ditrői Mór.	Rosette	Novák Irén.

Kezdete este 7 és fél órakor.

SZULTÁN ÖRÖKÉ

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bór- és dús lithion-tartalmu ásványvíz.

Igarontás: Budapest, IV. Ferenc József-rakpart 22.
Kétfelhasználás: EPERJES.

Főelárusítók Aradon: Dür Gusztáv, a városháza szemből, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268. Fejér Gyula, telefon 71. sz. 281

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simeonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. március 10-én, csütörtök:

1. Carnevál a Rivierán. Látványosság. — 2. A jóslat. Bohózat. — 3. Birmal pagodák. Természet után. — 4. A szeszélyes asszony. Bohózat. — 5. A St Michel hegy. Természet után. — 6. Két szobalány. Mulszagos. — 7. Edward fia. Történelmi dráma.

Előadások délután 1/2 órától kezdve.

NYILTTER.

Miért legjobb és miért legolcsóbb a Sztraka-féle Menthol-fogszappan? Legjobb azért, mert kellemes ízű fogszappan a fogkőlerakodást eltávolítja, a száj savanyu és rossz ízét felrissziti, felüdit, végül átható desinficiáló erejével a fogszavasodást megakadályozza. Legolcsóbb azért, mert mindennapi használat mellett is eltart s eredeti hatásából állás közben semmit sem veszít. Kapható gyógyszertárakban és drogeriákban. Ára 1 kor. Aradon: gutori Földes Kelemen ur gyógyszerárában, valamint Vojtek és Weisz urak droguériájában. 12

3394—1910. kh.

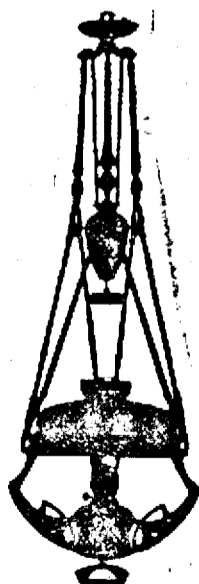
Hirdetmény.

Pápay Lajos asztalos mester aradi lakos B. Választó-utca 30. sz. alatti telkén famegmunkáló gépek felállítására telepengedély iránt folyamodván, az 1884: XVII. t.-c. 27. §-a értelmében a telepelyszin tárgyalására határidőül folyó év március hó 17 én d. e. 11 órájára kitétik, amelyre az érdekeltek ez uton is meghivatnak.

Arad, 1910. évi febr. hó 26 án.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

Tulzsufolt raktár miatt

mélyen leszállított árakban kaphatók legújabb és legizlésebb üveg, porcellán és meszőkészletek. Nagy választék függő és asztali lámpákból.

Legutányosabb forrás 371 figurális dísz tárgyakból. Legjobb minőségű china- és alpacca-ezüst dísz tárgyak, ugyancsak elsőrendű evőeszközök.

Képekerekből óriási választék, több mint 400 új izlése mintá van állandóan raktáron.

FISCHER MÓR, Andrássy-tér 30. szám (Fischer Ellis-palota.)

Megyei és városi telefon szám 568.

Óriási választék menyaszsonyi kelengyéből.

HA

hull a haja

vagy

korpás a fejbőre

mint a legtökéletesebb és biztos hatású szert, egyedül a világhírű

Dr. William Patterson-

féle

American Hair-Petrol-t

használja.

Egy üveg ára 2 kor.

Főraktár

Arad és vidéke részére:

HÁNZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer J.-u. 2.

Magyarországi vezérképviselőt:

Barabás és Stefanovits,
Budapest, Alagut-utca 5. szám.

„SAVOY“ BUDAPEST,

VIII., József-körút 16.
a Nemzeti Színház közvetlen közelében.

* NAGYSZALLODA *

A főváros legszebb és legmodernebb szállodája. — 120 szoba és szalon. Központi gőzfűtés, villanyvilágítás. Lift. Hűtés és melegvíz minden szobában. Szobák 3 kor.-tól feljebb. Elsőrangú étterem. 1258

Árlejtési hirdetmény.

Az aradi gör. kel. román szentszék 1910. február hó 10-én kelt 312. sz. magas jóváhagyása folytán, ezennel pályázat hirdettetik a Konopon (Aradm. Radnai járás) újonnan építendő gör. kel. román templom felépítésére, mely árlejtés 1910. március hó 19-én délelőtt 10 órakor a konopi gör. kel. román felkezeleti iskola helyiségében fog megtartatni.

A kikiáltási ár 12,868 kor. 58 fill., kik ezen árlejtésen részt szándékoznak venni, tartoznak a kikiáltási árnak 10% készpénzben, vagy elfogadható értékpapirban az egyházgondnokság kezéhez letenni. A tervezet és költségvetés a gör. kel. lelkészi hivatalnál megtekinthetők. Az egyházközség fentartja magának azt a jogot, hogy a templom építéssel azt bizza meg, akiben legtöbb garanciát lát. A szerződés a vállalkozó aláírásakor az egyházközségre csak az aradi gör. kel. román szentszék jóváhagyása után kötelező.

Az egyházközség a pályázóknak nem térít meg semmi néven nevezendő költséget vagy fuvar.

Kelt Konopon, 1910. március hó 6-án tartott gör. kel. román egyházgondnoksági gyűléséből. 1299

Petrilla János,
gör. kel. lelkész egyház elnök.

Kaba Gergely,
gör. kel. egyházi jegyző.

Legfinomabb
impregnált
női havi kötők

tucatonként 1 korona
80 egyszerű övek 90
fillér és Tricot övek 3
korona 20 fillérért
kaphatók

Földes Kelemen
gyógyszertárban
Aradon, Deák Ferenc-
utca 11 szám.
381

Görredőnyökhöz

acél rugókat raktáron tartok s kívánatra azt el is helyezem. Minden lakatos munkát elvállalok. 1082

Panker F. Viktor
mű- és építő-lakatos.
Arad, Fácán-utca 6. sz.
Telefon 590.

Nem kell London. Nem kell Páris
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni.

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mértékűen

CIPÓKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER UTÓDA

orthopéd és divat cipészetiében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

szűk különös figyelmébe ajánlom orthopéd gyógycipőket, melyek megakadályozzák a lábfej fejlődését. Gyermekknél, ugyancsak felnőtteknél nagyalkorú eredményeket értem el, amit számos allomeria tanúsít. Készítik a valódi amerikai formájú cipőket meg nem különböztethető tartós szép cipőket. B. megrendeléseket kérve teljes listával

SEELINGER UTÓDA 397

Brecska Károly

volt állami cipész tanfolyam szakosítottja.

Seiler Bertalan

paszemányos és gombkötő-üzlete
Arad, Weitzer János-utca 13. sz.

Kész paszomány
és gombkötő áruk
nagy raktára.

Rendelések a legzülésebb kivitelben, gyorsan készíttetnek.

Új női kalap divatterem!

Van szerencsénk szives tudomására hozni, miszerint helyben, Andrássy-tér 20. sz. a., (Fischer Eliz-palota udvarában) a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

női-kalap divattermet nyitottunk.

Támaszkodva több éven át szerzett tapasztalatainkra, melyeket Pavicsics M. urnó helybeli divattermében sajátítottunk el. 1278

Divat-termünkben mindennemű **átalakítások és javítások** a legújabb divat szerint gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Gyászkalapok 24 órán belül készíttetnek.

Alkalmi vételek és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben. Arad legnagyobbszámú órák és ékszertárgyainak

Deutsch Izidor

órák és ékszerész 1201

Waltzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstneműk, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételre vagy más tárgyra átcserélhetőek

TELEFON 432. TELEFON 438

Varga János

Arad, Deák F.-u. 30.

Kész butoráru üzlet.

Rendeléseket elfogad úgy asztalos, mint kárpitos szakmában legjutányosabb árak mellett. 1258

Használt

Ólom

megvételre keresik

Özv. Frank Vilmosné
sirkőnagyraktára
Arad, Boros Béni-tér 2.
(a Széchenyi malommal szemben.)

Ajánlja dusan felszerelt sirkőraktárát, ahol sirkővek a leg egyszerűbbtől a legdiszesebbig a legjutányosabb árért kaphatók és megrendelhetők.

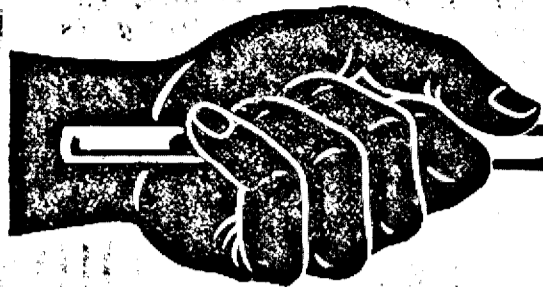
A pontos kiszolgálást törvényesen bejegyzett üzletvezetőm: **Beloni Jakab** szakképzett kőfaragómester sok évtizeden át szerzett tapasztalatai nyomán elismerésre méltóan végzi.

Szives pártfogást kér

1316 **Özv. Frank Vilmosné.**

MODERN
kerteket,
parkokat
tervez és átalakít.
Nagy Sándor
okl. kertész, Illés-utca 66. 1319
Minden a kertészeti szakmába vonatkozó megbízásokat elfogadok.

Teljes tisztelettel **Schweiger Anna és Békési.**

Tavaszi újdonságok: Rendelésszerűen készült női costümök

toilettek, felöltők, köpenyek legelegánsabb
kivitelben és nagy választékban

RADÓGYULA

női divataruházában

1263

ARAD, a Minorita templommal szemben.

Külön mérték osztály.

Telefon szám 238.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstműveket kiváltak és veszek. Farkas Streicher Arad, Tököly-tér 1. 508

Édesem!

Ezuton is kérem, ne menjen oda: nincs is értelme Kifogást könnyen találhat, csak akarnia kell. Csókolja J. R. 1814

„12“ „1“!

Nagyon, nagyon örültem, a mikor kedden este láttam megint ott állni, a hol már olyan régen nem láttam, ebből azt következtetem, hogy nem haragszik reám! Vagy tévedek? 1821

Lakás.

2 szoba, konyha és zárt folyosóval, esetleg nagy gyümölcsös-kerttel tisztviselő családnál Arad, Demeter-utca 111/a. kiadó. 1817

Saját termésű

kitűnő minőségű gyoroki boraimat palackokban, új bor literje 28 kr., ó-bor 1906. évi 40 kr 1908. évi 34 kr-ért árusítom. Polyák Lajos, Teleky-utca 14. 1072

Ügyvédi iroda

részére kerestetik egy ügyes gép-író kisasszony. Cim a kiadóban. 1819

Kis és nagy birtokokat,

házakat, telkeket, bérleteket megbízóim részére keresek, ugyszintén eladok vagy cserélek. Jelzálog, vagy törlesztés kölcsönöket folyósítatok. Fritsch, Arad, Dezsó-utca 16. 1823

Épületfaizletembe

azonnal alkalmaznék elárúsító segédet teljes ellátás (mosást kivéve) és havi 45 korona fizetés mellett. Csakis olyanok pályázhatnak, kik románul folyékonyan beszélnek és bizonyítványokkal igazolják, hogy gyakorlott elárúsítók. Singer József, Csermő. 1815

Szöllőkarót

7 láb magasat prima tölgyfából szállít waggon számra Branyicska állomásról Vass József fakeskedő Ujarad. 1212

Tavaszi divat album

utcai, házi toilette, costum, blous és alj, valamint gyermek divat-album. Összesen 700 divatképet tartalmaz, a vaskos könyv ára K. 2-50. Kap-ható Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad. Andrássy-tér 16. és Weitzer János-utca. Megjelentek az összes francia nagy tavaszi divatlapok. 671

Lakás kiadó.

Flórián-utca 5b. számú újonnan épült házban egy 3 szobás, fürdőszoba, stb. helyiségből álló lakás f. év május 1-re kiadó. Bővebbet ott a helyszínen vagy Frick József építészeti irodájában. 1297

Telefon 348.
Husserl Manó
bádogos
vizvezeték szerelő.
Javítások 161
olcsón és gyorsan.
Arad, Szt. Pál-utca 11.

Ajánljuk

a városházzal szemben levő mosó és fényvasaló intézetet. 1198

Kisebb szatócs üzletet

átvennék, dehány tőzsde és 2, vagy 1 szobás lakással. Cim a kiadóba. Balassa Lajos, Békéscsaba. 1251

Felső kereskedelmi iskolát

végzett, gyakorlottabb keresztény fiatalember, ki katonai kötelezettségének eleget tett, alkalmazást nyer 150 kor. kezdőfizetéssel. — Ajánlatok az eddigi alkalmaztatás megjelölésével „Önálló” jelige alatt a kiadóba kéretnek. 1148

Eladó kocsi.

Egy Kölber-féle phaeton hajtókocsi luxus kiállításban egy Kölber féle amerikaner, továbbá egy vászonfedelű vis-a-vis eladó. Bővebbet Erzsébet-körut 22. a házmesternél. 1204

Ritka alkalom!

Új beszerzés folytán a raktáron levő levélpapírokat 30—40% engedményel, — a rongált dobozuakat pedig minden elfogadható áron árusítom. „Clio” az egyetlen tökéletes tölthető tollszár. Jótállás mellett adom el. Kölcsönkönyvtáram 276 oldalas magyar jegyzéke megjelent. Kerpel Izso könyv- és papirkereskedése Aradon. Telefon 388. sz. 525

Maradandó és tartós boldogságot

Waldmann I. ékszerműves
Jegygyűrűi szerziki!

Ugyanitt a legszebb ékszerek és nászajándéktárgyak olcsón kaphatók.

Szabadság-tér 14.

(Fiume kávéház mellett.) 567

Üzlet megnyitás!

1209

FODOR és HALÁSZ

kalap, fehérnemű és uri divat üzlete

m e g n y i l t

Neumann M. cs. és kir. udvari szállító ruhatelepe mellett.